Aan de gemeenteraad

datum	23 maart 2021
behandeld door	P. Naeije
ons kenmerk	2021-0040762
telefoonnummer	14 078
onderwerp	Hoofdlijnennotitie GR Sociaal

Geachte heer/mevrouw,

Op 19 maart 2021 is door het Overleg Netwerk Secretarissen – Drechtsteden (ONS-D) bijgaande hoofdlijnennotitie voor de GR Sociaal "De contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden" aangeboden. Deze hebben wij reeds aan u doorgestuurd.

Naar aanleiding van deze notitie waarin de contouren van de vernieuwde samenwerking beschreven zijn en het waarom en de inhoud van het sociaal domein bewust centraal staan, vraagt het ONS-D ons als college en u als raad om meer richtinggevende uitspraken te doen.

Het ONS-D vraagt om richtinggevende uitspraken op de volgende punten, zodat dit meegenomen kan worden in de volgende mijlpaal:

- Kunt u zich in het algemeen vinden in de contouren zoals deze nu zijn uitgewerkt? Welk beeld heeft u erbij, welke kanttekeningen en wat roept het bij u op?
- Waar verwacht u nog aanpassingen, aanscherpingen of nadere uitwerkingen?
- Welke onderwerpen ziet u graag nog uitgebreider in de volgende mijlpaal terugkomen?
- Welke tips of adviezen wilt u voor het vervolg meegeven?
- Wat heeft u verder nodig om later dit jaar het besluit te kunnen nemen voor de wijziging van de GR?

Bijgaand treft u een concept reactie van ons aan, met de vraag of u het hiermee eens bent, en welke aanvullingen u hierop nog heeft. Wij ontvangen uw reactie graag uiterlijk tijdens de raadsvergadering van 15 april 2021, zodat wij de brief n.a.v. uw reactie (aangepast) kunnen versturen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Papendrecht,

de secretaris,	de burgemeester,
J.M. Ansems	A.J. Moerkerke

2021

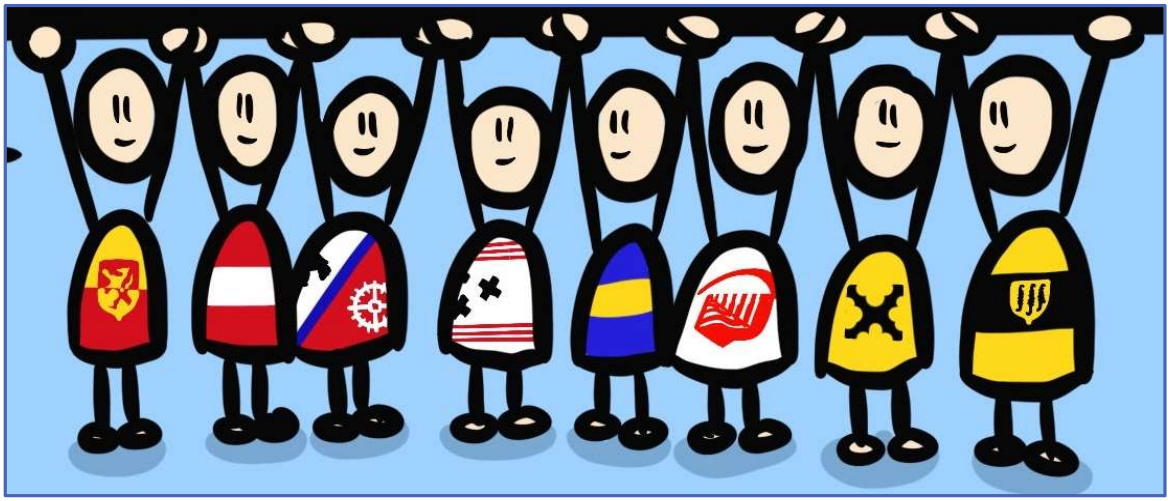

De contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden

HOOFDLIJNENNOTITIE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL DRECHTSTEDEN

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING

1.1 AANLEIDING

HET SPEELVELD VAN HET SOCIAAL DOMEIN IS IN BEWEGING

Het speelveld van het Sociaal Domein is in beweging. Niet alleen in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid, maar ook landelijk wordt nagedacht over stappen die gezet moeten worden om duurzaam grip te krijgen op de explosief stijgende zorgvraag en daarmee gepaard gaande kosten. Gemeenten denken na over de toekomst van het Sociaal Domein en over (regionale) samenwerking. De gemeenten in de Drechtsteden hebben de taken in het Sociaal Domein op verschillende schaalniveaus georganiseerd: lokaal, met een paar gemeenten samen en in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid via Gemeenschappelijke Regelingen (verbonden partijen). Voor de taken die bij de gemeenschappelijke regelingen zijn belegd vindt nu getrapte besluitvorming plaats en daardoor zijn integrale kaders voor raden moeilijk te stellen. Dit leidt er toe dat alle gemeenten (klein, groot, arm, rijk) spanning ervaren met het beoogde doel van de 3D's (nabije sturing). Colleges en gemeenteraden ervaren daarbij dat zij onvoldoende kunnen sturen en positie kunnen nemen op de beoogde doelen in het Sociaal Domein (integrale aanpak binnen de gedecentraliseerde wetten: Jeugdhulp, Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Participatiewet).

NAAST INWONERS STAAN

Maar de behoefte aan meer grip en sturing zijn niet de enige aanleiding om na te denken over de toekomst van het Sociaal Domein. We willen inwoners echt centraal te stellen in onze (lokale en regionale) aanpak en dienstverlening en we willen naast hen staan. Daarvoor is het noodzakelijk dat het primaat van het sociaal domein weer lokaal komt te liggen (We zijn ervan) en dat we de kracht van onze samenwerking versterken waar het onze inwoners ten goede komt (We doen het samen). Met het primaat lokaal bedoelen we dat de lokale raden gaan over het stellen van de financiële en beleidsmatige kaders van verschillende regelingen. Iedere individuele gemeente draagt daarbij de verantwoordelijkheid voor het verlenen van integrale hulp aan inwoners vanuit het principe 1 huishouden, 1 plan.

NIEUW STURINGSMODEL

Vanuit gezamenlijk eigenaarschap hebben de zeven colleges van burgemeesters en wethouders eind oktober 2020 tijdens de derde collegeconferentie een principebesluit geformuleerd dat richtinggevend is voor de uitwerking van een nieuw sturingsmodel:

De huidige Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden voor het onderdeel Sociale Dienst Drechtsteden wordt omgevormd naar een Klassieke Gemeenschappelijke Regeling (GR) met een algemeen en dagelijks bestuur. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten benoemd (geciteerd uit het principebesluit):

- Robuust pakket van gezamenlijke diensten.
- Maatwerk meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit.
- Beleid hieromtrent wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd, waarbij het lokaal primaat het startpunt is.
- Bij besluiten streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal/ financiële bijdrage en anderzijds moet voorkomen worden dat er volledige overheersing is door ‘stedelijk gebied’ of ‘poldergebied’.

Een klassieke gemeenschappelijke regeling met algemeen en dagelijks bestuur voldoet goed aan de uitgangspunten die hierboven zijn benoemd en aan de behoefte om de beleidsmatige en financiële kaders weer lokaal stellen.

OPDRACHT OMVORMING NAAR EEN NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

De lokale colleges en raden hebben eind 2020/ begin 2021 het belang van deze volgende stap in de samenwerking onderschreven door een principebesluit te nemen over de omvorming van de GR Drechtsteden (SDD) naar een klassieke GR op basis van de eerdergenoemde uitgangspunten. Het ONS-D (overleg netwerksecretarissen Drechtsteden) heeft vervolgens de opdracht gekregen om alle noodzakelijke voorbereidingen te treffen voor de totstandkoming van deze nieuwe (klassieke) “Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Drechtsteden”. Er loopt parallel aan dit proces ook een proces rondom de doorontwikkeling van de jeugdhulp in ZHZ. Deze doorontwikkeling is in gang gezet met een regionale werkagenda (opvolging advies AEF, implementatie van de Governance) en gericht op meer lokale sturing, betere samenwerking, afbakening van jeugdhulp, betere sturingsinformatie en beheersing van de kosten. De opdracht van het ONS-D is in eerste instantie alleen gericht op taken in het kader van de huidige GR SDD (o.a. Wet Maatschappelijke ondersteuning, schuldhulpverlening en de Participatiewet).

HOOFDLIJNENNOTITIE

Op basis van de randvoorwaarden en uitgangspunten die door de lokale colleges en raden zijn meegegeven is in ambtelijke en bestuurlijke dialoogsessies verkend hoe de nieuwe gemeenschappelijke regeling er uit zou kunnen zien. De opbrengsten van de dialoogsessies zijn verwerkt in deze hoofdlijnennotitie. De nieuwe gemeenschappelijke regeling geeft in ieder geval een antwoord op de volgende vraagstukken:

- Hoe komen de lokale gemeenteraden weer in de positie om de financiële en beleidsmatige kaders in het Sociaal Domein vast te stellen en de integrale afweging te maken over de schaarste en aanpak;
- Hoe komen we tot een integrale aanpak voor iedereen die dat nodig heeft;
- Hoe zorgen we dat we naast inwoners staan vanuit het principe dat een inwoner maar 1 overheid kent en niet meerdere.
- Het behouden van een solide basis aan regionale dienstverlening, waarmee we antwoord geven op de gewenste robuuste samenwerking en kostenefficiënte indeling voor het sociaal domein.

1.2 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL DRECHTSTEDEN

De nieuwe gemeenschappelijke regeling heeft alleen bevoegdheden van de colleges van burgemeester en wethouders, dus er worden geen raadsbevoegdheden overgedragen. Lokale raden gaan daarmee weer over de raadsbevoegdheden in het sociaal domein. Dat betekent dat de raad de verordeningen vaststelt evenals de kaderstellende plannen. Voorbeelden hiervan zijn het beleidsplan schuldhulpverlening, de verordening werk en inkomen, de verordening persoonlijk minimabudget en het beleidsplan en verordening Wmo. Essentieel hierbij is dat er een zekere mate van harmonisatie van beleid wordt bereikt om de uitvoering ervan regionaal effectief en efficiënt te houden (robuust) en schaalvoordelen te behouden. Er is geen discussie over wie de kaders vaststelt (gemeenteraad) of wie de taken uitvoert (Gemeenschappelijke Regeling) en het proces van beleidsontwikkeling is er één in co-creatie. De gemeenteraden beslissen of zij de GR willen wijzigen en willen kiezen voor een collegeregeling. Het is daarna aan het college om te bepalen hoe zij omgaan met hun bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Daarbij zijn er 3 keuzes:

1. Wil je de bevoegdheid aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling toekennen (AD/DB) maar zelf de verantwoordelijkheid houden (mandaat);
2. Wil je de bevoegdheid en de verantwoordelijkheid aan het bestuur van de gemeenschappelijke regeling toekennen (delegatie).
3. Wil je de taak in het geheel niet mandateren of delegeren en volledig lokaal organiseren?

VOORSTEL VERDELING BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

De keuzes die benoemd zijn, zijn op verschillende punten te maken. Op grond van de vastgestelde uitgangspunten, de opbrengsten van de dialoogsessies en de inrichtingsprincipes van een klassieke GR wordt op hoofdlijnen onderstaande verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de gemeenschappelijke regeling en de lokale gemeenten voorgesteld. Hierin ziet u een gebalanceerde mix terug van onderwerpen waarvoor de verantwoordelijkheid lokaal blijft en waar die bij de gemeenschappelijke regeling komt te liggen. Een gedetailleerde uitwerking treft u in de bijlage bij deze notitie aan. Er is een splitsing tussen bestaande en nieuwe taken gemaakt.

Onderwerp, bestaande taken	Voorstel
Participatiewet	• Kaderstelling lokaal • Voor aanvullende inkomensondersteuning, paragraaf 4.1 van de wet (bijzondere bijstand, inkomenstoeslag (= PMB) en studietoeslag): nadere regels lokaal, delegatie op uitvoering • Participatieplekken: Alblasserdam en Dordrecht geven de voorkeur aan een lokale invulling, de andere gemeenten willen eerst de financiële consequenties van een keuze uitgewerkt zien. Er wordt momenteel een inhoudelijk voorstel voorbereid op dit punt. • Delegatie op overige nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)
IOAW en IOAZ	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering
Maatwerkvoorzieningen Wmo	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Delegatie op uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet kinderopvang, voor zover betrekking op de tegemoetkoming. [1]	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Mandaat voor uitvoering taken vroegsignalering, preventie, nazorg, zodat zowel gemeenten als GR bevoegd zijn bij deze taken • Delegatie op overige uitvoering inclusief beleidsregels (o.a. curatieve trajecten)
Wet op de lijkbezorging	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Uitvoering in mandaat
Het doen van een verzoek tot instellen, verlengen of opheffen schuldenbewind	• Dit punt bevat geen kaderstelling of nadere regels • Uitvoering in mandaat (zowel GR als gemeenten kunnen taak uitvoeren)
WSW: het in samenhang met de Participatiewet (doen) uitvoeren van de WSW, aangepaste arbeid en daarmee verband houdende vraagstukken op specifiek benoemde terreinen.	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels) De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft vrijstelling van de genoemde taken bij de WSW.
Verstrekken subsidies	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)

[1] De overige taken, waaronder sociaal medische indicaties zijn nu al lokaal belegd.

Naast de uitwerking van de bestaande taken, geven we hieronder ook een uitwerking van nieuwe taken aan.

Onderwerp, nieuwe taken	Voorstel
Wet inburgering (nieuw)	Voor vier gemeenten (Dordrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Zwijndrecht): • Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Beleidsregels en uitvoering in mandaat De overige 3 gemeenten (Alblasserdam, Hardinxveld Giessendam en Sliedrecht) geven er de voorkeur aan om voor inburgering met de GR SDD via dienstverleningsovereenkomst(en) maatwerkafspraken te maken.

1.3 FINANCIËLE CONTOUREN EN VASTSTELLING KADERS VAN DE NIEUWE GR

De financiële consequenties van deze nieuwe verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn logischerwijs nog niet vertaald. Voor gemeenten is de verdeling van kosten over deelnemende organisaties in de GR een belangrijk aandachtspunt. Een transparante en faire verdeling wekt vertrouwen en voorkomt “scheve gezichten” tussen deelnemers. Kostenverdeling is primair een bestuurlijk vraagstuk. Als vervolg op de ontwikkeling van een nieuw financieel kader GRD/SDD is voorzien om de huidige verdeelsleutels tegen het licht het houden. In 2021 loopt er een apart project op dit onderwerp in de regio met de opdracht om te komen tot “een nieuwe set aan verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan GRD/SDD die gebaseerd is op eenduidige principes en die breed draagvlak heeft bij de betrokken gemeenten". Het traject loopt bewust los van de transitie GR, zodat structuur en principiële inhoud niet vermengen. De uitkomst van dit traject zal in elk geval zijn weerslag krijgen in de begrotingscyclus 2023 van de nieuwe GR die start in november 2021.

Bij de transitie van de GR Sociaal Drechtsteden is een van de financiële vraagstukken wat de sturingsprincipes (lokaal aan de knoppen draaien) voor effect hebben op de lokale begrotingen van de gemeenten. Met andere woorden: wat gebeurt er wanneer een gemeenteraad ervoor kiest om bijvoorbeeld het persoonlijk minimabudget te verlagen? De financiële effecten hiervan moeten landen in de lokale begroting (inverdieneffect). Wat hiervoor verder nodig is, hoe dit werkt met de vernieuwde samenwerking en wat dit verder in detail betekent, wetende dat het 2 aparte sporen zijn, werken we de komende periode verder uit.

Met ingang van 2022 is er ook sprake van een nieuwe gemeenschappelijke regeling waarvan de kaders eind 2021 door de lokale raden worden vastgesteld. Het is niet mogelijk om dit dan nog te vertalen in de begroting voor 2022. Wel kan er met een begrotingswijziging in 2022 gewerkt worden. Het proces van wijzigen van de verordeningen en nadere regels kan bovendien pas starten als duidelijk is hoe er met bevoegdheden in de toekomst wordt omgegaan en duidelijk is waar gemeenten (raden én colleges) en het bestuur van de GR straks over gaan. De meest uitvoerbare manier om de overgang te maken naar de nieuwe GR is om het huidige beleidskader dat is vastgesteld door de Drechtraad dan lokaal opnieuw te bekrachtigen binnen het huidige financiële kader. Vanaf 2022 kan dan met elkaar inhoudelijk wijzigingen doorgevoerd gaan worden. Hiertoe wordt een gezamenlijke planning en proces ontwikkeld.

1.4 CONCLUSIES EN VERVOLG

Samenvattend komen we tot de volgende conclusies:

- Het sociaal domein is in beweging, de vorming van de vernieuwde samenwerking speelt daar op in
- Nog meer dan voorheen gaan we naast inwoners staan
- Het nieuwe sturingsmodel biedt meer mogelijkheden tot echte lokale betrokkenheid, maar brengt ook verplichtingen met zich mee inzake goed opdrachtgeverschap
- Er ligt een voorstel voor een gedegen, weloverwogen mix van lokale verantwoordelijkheden en bevoegdheden en regionaal belegde taken, die tegelijkertijd voor alle direct betrokken organisaties impact zal hebben

- Uitgangspunt moet ook zijn dat de transitie en vernieuwde indeling betaalbaar blijft voor gemeenten en uitvoerbaar is voor de GR.

De komende weken wordt, terwijl deze notitie in route is, doorgewerkt aan de zaken die nog nadere uitwerking vragen, zoals de inrichting van het AB, DB en de uitwerking van de stemverhoudingen. Ook wordt de eerste concepttekst van de gemeenschappelijke regeling voorbereid, werken we het proces van maatwerk verder uit en zullen de financiële consequenties duidelijker worden, als steeds meer contouren scherper worden en de ontvlechting meer vorm krijgt. Gelijktijdig vinden er diverse communicatiemomenten plaats, van individuele raadssessies over het proces, tot technische vragenrondes voor alle raadsleden en inspirerende stand ups met diverse workshops en nadere informatie.

1.5 INHOUDSOPGAVE

De notitie is als volgt opgebouwd: onderdeel 2 gaat in om het waarom van de vernieuwde samenwerking in de Drechtsteden (blz 6-8), daarna komen de contouren aan bod van de nieuwe gemeenschappelijke regeling sociaal (het wat en het hoe) (blz 8-17), afgesloten wordt met informatie over het vervolgproces en de planning (blz 17). Tevens zijn er 3 bijlagen toegevoegd (het principebesluit en de moties, de uitwerking van een raadscommissie in de WGR en de nadere toelichting op de tabel in 1.2 en 3.5.

2. WAAROM EEN VERNIEUWDE SAMENWERKING IN DE DRECHTSTEDEN (HET WAAROM)

2.1 GEMEENTERADEN WEER IN POSITIE OM KADERS TE STELLEN

Het speelveld van het Sociaal Domein is en blijft in beweging. De maatschappelijke opgaven waar we voor staan vragen om een sterke lokale sociale infrastructuur en beleidsruimte en om een krachtige regionale samenwerking waarin maatwerk mogelijk is. Die lokale infrastructuur en regionale samenwerking moeten goed op elkaar aansluiten. De manier waarop de gemeenten in de Drechtsteden het Sociaal Domein hebben georganiseerd is complex en zorgt er enerzijds voor dat gemeenteraden onvoldoende in positie zijn om lokaal de inhoudelijke en financiële kaders te stellen en anderzijds krijgen inwoners daardoor niet altijd de zorg en ondersteuning die zij nodig hebben vanuit een integrale aanpak. Die complexiteit leidde tot een roep om optimalisatie van maatwerk of anders geformuleerd naadloze aansluiting tussen de lokale en regionale dienstverlening aan inwoners. Zij kennen immers maar één overheid, niet meerdere. Zeker wanneer inwoners (of het huishouden waarvan zij onderdeel uitmaken) ondersteuningsbehoeften hebben op meerdere levensdomeinen is het van belang dat zij op één plek, dichtbij huis en op basis van een integrale aanpak worden ondersteund door de overheid.

WE ZIJN ERVAN EN DOEN HET SAMEN

Om die reden hebben in 2020 drie bestuurlijke conferenties plaatsvonden waarin deze vraagstukken zijn verkend. Leidend tijdens deze conferenties was de vraag “Hoe kunnen we bouwen aan een flexibele en effectieve regionale samenwerking die past bij onze opgaven en deze tijdgeest.” Deze hoofdlijnennotitie draagt hierom bewust de titel “**Contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden**”. Want bij het toewerken naar een vernieuwde vorm van samenwerken behouden we wat goed gaat. We intensiveren en verbeteren de samenwerking en zorgen we ervoor dat deze toekomstbestendig is en blijft. Tot slot zorgen we ervoor dat de samenwerking mooier wordt: “**We zijn ervan en doen het samen!”.** De omvorming naar een nieuwe samenwerkingsvorm is daarmee veel meer dan een herijking van de huidige afspraken. Het is meer dan het weer lokaal beleggen van de financiële en beleidsmatige kaders en de bijbehorende verordeningen. Een vernieuwde regionale samenwerking biedt ons kansen en voordelen voor de toekomst.

2.2 INTEGRALE AANPAK VOOR IEDEREEN DIE DAT NODIG HEEFT

“Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan, waarbij alle inwoners van de Drechtsteden zelfstandig en volwaardig kunnen leven, werken, wonen en meedoen. Waar dat niet lukt, helpen we die mogelijkheden vergroten.”

Op basis van deze visie werken we sinds 2019 binnen het Sociaal Domein in de Drechtsteden samen aan drie maatschappelijke opgaven die de basis vormen voor ons handelen:

Opgave 1. Bestaanszekerheid versterken: we bieden perspectief, rust en mentale ruimte. Vanuit onze rol zetten we maximaal in op het voorkomen en doorbreken van inkomensonzekerheid, armoede en schulden.
Opgave 2. Ontwikkelen naar werk: we bieden toekomstperspectief door ons in te zetten voor betaald werk voor iedereen die kan werken.
Opgave 3. Zorgen voor ondersteuning: we organiseren (toegang tot) maatwerkvoorzieningen en bieden andere vormen van ondersteuning. Zo dragen we eraan bij dat mensen passend wonen en actief meedoen in de samenleving.
Deze visie en opgaven blijven onverminderd van kracht in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Sociaal. Wel is er een wens om deze gezamenlijke visie verder uit te werken en uit te diepen. Onderwerpen als een integrale aanpak (en weging) voor inwoners die dat nodig hebben en de ontschotting die daarvoor nodig is, aansluiting tussen lokale en regionale dienstverlening (en lokale inkleuring), de samenwerking met (lokale) maatschappelijke partners en maatwerk geven we daarin een plek.

Ook de verbinding tussen Sociaal, Wonen, de Groeiagenda en Economie nemen we hierin mee. Zo werken we samen aan een mensgericht, doelmatig en effectief sociaal beleid dat voor inwoners het meeste effect heeft en past bij de lokale behoeften.

2.3 PRINCIPE VAN ÉÉN OVERHEID

We hebben een sterke behoefte aan duidelijkheid en eenheid tussen het regionale en lokale sociaal domein. Zowel voor inwoners als voor maatschappelijke instanties. Om inwoners zo goed mogelijk te helpen en ieders verantwoordelijkheden optimaal uit te voeren, bouwen we de samenwerking op vanuit de inwoner, hij/zij staat centraal in onze keuzes en ons handelen. Goed vindbare ondersteuning en informatie, zonder schotten en met een integrale denk- en werkwijze. Toegang afgestemd op de vraag en behoefte van de inwoner, dichtbij huis, is in deze verbinding een belangrijke eis. Daarbij zijn integraliteit, laagdrempeligheid, aansluiting op behoeften van de inwoners en goede samenwerking de randvoorwaarden.

Als er meerdere problemen zijn rond een persoon, gezin of huishouden spelen, is samenwerking met en tussen partijen essentieel. Daarbij staat het gezamenlijk doel centraal. Met partijen bedoelen we in dit geval niet alleen gemeenten en SDD. Ook de jeugdteams, SOJ, DG&J, Drechtwerk en allerlei (lokale) maatschappelijke partners zijn onderdeel van die samenwerking. We creëren daarmee met elkaar een keten aan voorzieningen die hard nodig is om onze inwoners elke dag te kunnen ondersteunen en daarmee de publieke waarde voor onze inwoners, onze gemeente en onze regio te creëren. Op- en afschalen zijn onlosmakelijk onderdeel van dit netwerk en het simpel switchen tussen voorzieningen moet makkelijker mogelijk zijn. De nieuwe manier van samenwerken maakt dit beter mogelijk, waarbij dit per gemeente kan verschillen, doordat invulling hiervan per gemeente anders is. Principes als “no wrong door” en “one-stopshop” geven we daarin een vaste plek. De inwoner moet enerzijds geen last hebben van verschillende loketten, instanties of opdrachten en anderzijds maar één keer hun verhaal doen en één keer gegevens aanleveren.

3. CONTOUREN VAN DE NIEUWE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL (HET WAT EN HET HOE)

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de contouren geschetst voor de nieuwe gemeenschappelijke regeling op basis van de vastgestelde uitgangspunten (principebesluit), de opbrengsten van de dialoogsessies (randvoorwaarden) en de inrichtingsprincipes van een klassieke GR. Deze worden vertaald in een nieuwe verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de gemeenschappelijke regeling en de lokale gemeenten. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de financiële contouren van de nieuwe GR.

3.2 UITGANGSPUNTEN PRINCIPEBESLUIT

Eind 2020/ begin 2021 hebben de zeven gemeenteraden het principebesluit genomen rond de toekomstige samenwerking Drechtsteden Gemeenten. Daarbij zijn ook enkele moties aangenomen in diverse gemeenten. De belangrijkste punten uit het principebesluit voor de transitie sociaal zijn (citaat):

- *De GRD wordt getransformeerd. Huidige tekst GRD wordt vervangen door een nieuwe GR tekst.*
- *Zowel in de nieuwe GR als in de nieuwe service-gemeente helderheid over toe- en uittreding/deelname. Uitnodigend naar omliggende gemeenten.*
- *In het kader van gedeeld eigenaarschap wordt de huidige GR omgebouwd naar een klassieke GR voor de sociale dienst, met daarin de volgende uitgangspunten:*
    - *Beleid hieromtrent wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd, waarbij het lokaal primaat het startpunt is;*
    - *Robuust pakket van gezamenlijke diensten;*
    - *Maatwerk meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit;*
    - *Bij besluiten streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal/ financiële bijdrage en anderzijds voorkomen dat er volledige overheersing is door “stedelijk gebied” of “poldergebied”.*

De integrale tekst en de aangenomen moties zijn opgenomen in bijlage 1 bij deze notitie.

3.3 RANDVOORWAARDEN

Vanuit de gemeenten zijn de volgende behoeften uitgesproken ten aanzien van een vernieuwde samenwerking en de omvorming naar een nieuwe gemeenschappelijke regeling:

- **Flexibiliteit en maatwerk:** Er is behoefte aan meer lokale beleidsruimte ten aanzien van de taken die we regionaal gezamenlijk willen uitvoeren.
- **Aandacht voor de “couleur locale”:** Er is behoefte aan meer lokale inkleuring en lokale aansluiting van de regionale dienstverlening. Hierin moet de eigenheid van gemeenten (bijvoorbeeld saamhorigheid, Dorps karakter, samenhang met lokale initiatieven en organisaties) terugkomen.
- **Lokale sturing en democratische (bestuurlijke) legitimatie:** Er is behoefte om lokaal te kunnen sturen en de integrale inhoudelijke en financiële afwegingen te kunnen maken (herstel van de bestuurlijke legitimatie).
- **Inhoudelijke sturing en verantwoording door de portefeuillehouders sociaal:** Er is een specifieke behoefte om de portefeuillehouders sociaal beter in positie te brengen inhoudelijk te sturen en verantwoorden.

Deze behoeften zijn vertaald in een aantal randvoorwaarden waaraan de nieuwe GR moet voldoen.

ROBUUST PAKKET AAN REGIONALE DIENSTVERLENING

Voorop staat dat de taken die we regionaal samen willen uitvoeren om te werken aan onze maatschappelijke opgaven effectief en efficiënt moeten worden georganiseerd en uitgevoerd. Dat vraagt om een robuust pakket aan regionale diensten voor het sociaal domein. Het vraagt ook om een kwalitatieve en kwantitatieve intensivering van de samenwerking en het gezamenlijk blijven opereren op onderwerpen in het sociaal domein, ook met het primaat lokaal. Met een robuuste basis als uitgangspunt gaat de vernieuwde samenwerking ruimte bieden voor lokale verschillen en verschillende samenwerkingscoalities op inhoudelijke onderwerpen: van een maximale variant met zeven gemeenten samen met de SDD in de gemeenschappelijke regeling tot kleinere coalities van 1 of meerdere gemeenten al dan niet met de gemeenschappelijke regeling op specifieke onderwerpen. Die ruimte mag en moet er zijn en wordt gecreëerd met de nieuwe manier van samenwerken. Waar we bij de concretisering van de samenwerking rekening mee zullen houden is het feit dat specifieke behoeften vanuit gemeenten om taken lokaal te organiseren en uit te voeren effect kunnen hebben op andere gemeenten en organisaties (oplopende kosten, effect op bedrijfsvoering en uitvoering van taken). Dat betekent dat er een balans zal moeten worden gezocht tussen samenwerking, robuustheid en lokale wensen.

De manier waarop we de samenwerking organiseren (hoe) is altijd ondersteunend aan de inhoudelijke koers die we gezamenlijk willen varen (de structuur volgt de inhoud, de inhoud is leidend). Sterker nog, de structuur (governance) mag de inhoud en samenwerking niet belemmeren. Uit de ambtelijke en bestuurlijke dialoogsessies komt naar voren dat het “wat” (taakuitvoering) nauwelijks ter discussie staat maar dat het gesprek vooral gaat over de sturing (het “hoe”). De meerderheid van de taken wordt naar tevredenheid regionaal uitgevoerd. Dit moet zo blijven in het kader van betaalbaarheid en uitvoerbaarheid. Daarmee houden we een solide basis aan regionale dienstverlening, waarmee innovatie, slagkracht en efficiency behouden blijven. Tegelijkertijd komt er in de vernieuwde samenwerking meer ruimte voor maatwerk. Dat vraagt ook om scherpte op de te maken afspraken. Zaken als kennis, expertise, slagkracht, innovatiekracht en efficiency in het sociaal domein moeten behouden blijven, zo niet sterker worden, voor inwoners. We doen het immers voor hen. Door de regionale dienstverlening robuust en stevig te houden zorgen we er ook voor dat de landelijke ontwikkelingen goed in beeld blijven, geduid kunnen worden en vertaald blijven worden naar onze regio en belangrijker nog naar onze lokale behoeften en plannen.

FLEXIBILITEIT OM MAATWERK TE KUNNEN BIEDEN

Door onze behoefte aan maatwerk, zal de samenwerking zo ingericht moeten zijn dat dit maatwerk makkelijker mogelijk is in de toekomst. Daarbij is er onderscheid te maken in 3 soorten maatwerk:

- Maatwerk op **individueel klantniveau**: dit gaat vooral over gemeenschappelijke toegang en triage en moet vooral vorm krijgen door samen op locatie of in teams te werken. En zo tijdig contact met elkaar op uitvoeringsniveau te hebben en daar af te stemmen.
- Maatwerk **in de gezamenlijke afspraken op beleid en uitvoering** met of zonder consequenties op de bedrijfsvoering. Een voorbeeld zonder consequenties is dat elke gemeente een ander bedrag aan persoonlijk minimabudget wil verstrekken, maar voor iedereen zijn de voorwaarden en uitvoering verder gelijk (financieel gezien ontstaan er wel verschillen tussen gemeenten). Een voorbeeld met consequenties is dat elke gemeente een compleet andere regeling voor het persoonlijk minimabudget wil (voorwaarden, eisen, bedrag, beoordelingscriteria), waardoor dit in de uitvoering meer tijd vraagt.
- Maatwerk in de vorm van aanvullende afspraken **boven op de gezamenlijke afspraken** met consequenties op de bedrijfsvoering. Dit maatwerk zal in een dienstverleningsovereenkomst verwerkt moeten worden (bv een extra project voor gemeente X voor een bepaalde groep inwoners als tijdelijke intensivering op de gezamenlijke afspraken).

Voor de laatste 2 zal een gestructureerd, maar ander, proces doorlopen moeten worden. Het proces voor optie 2 loopt grotendeels mee in de gezamenlijke beleidsvoorbereiding en het periodiek beleidsoverleg en wordt de komende periode verder uitgewerkt door gemeenten en SDD. Voor optie 3 geldt dat hier concrete afspraken voor moeten worden gemaakt, die eveneens de komende periode verder uitgewerkt zullen worden.

Het bieden van maatwerk vraagt enerzijds om flexibiliteit in verband met toekomstige keuzes en anderzijds een goed proces van samenwerking in zowel de beleidsontwikkeling als uitvoering. Voorkomen moet worden dat er een vorm van cherry-picking ontstaat. We dragen uiteindelijk met elkaar de lusten én lasten van de regionale samenwerking. In het proces tot vorming van regionaal beleid zal in elk geval duidelijk gemaakt moeten worden waar ruimte is voor lokaal maatwerk of lokaal andere invullingen.

Naast maatwerk zoeken we met elkaar ook naar meer **experimenteerruimte en innovatiekracht**. Enerzijds om het voor de inwoners consequent beter te maken en anderzijds om het sociaal domein in de toekomst betaalbaar te kunnen houden. Met experimenten kunnen we ontdekken wat wel en niet werkt. Experimenten kunnen wellicht gepositioneerd worden als de optie maatwerk via een DVO, maar daarmee zijn we er niet. De kunst is om met elkaar de middelen te vinden voor deze experimenten én tegelijkertijd het inverdieneffect van het experiment (als dit er uiteraard is) te laten terugvloeien naar de deelnemers ervan. Een idee is om met gemeenten en de GR (en wellicht ook nog andere partijen in het sociaal domein) een apart innovatiebudget te creëren met specifieke afspraken over de besteding, de voorwaarden, de verantwoording, evaluatie en terugverdienmodel bij gebleken effect.

DUIDELIJK OPDRACHTGEVERSCHAP EN OPDRACHTNEMERSCHAP

Houd de rol van eigenaar en opdrachtgever gescheiden! De eigenaar heeft een wezenlijk andere rol dan de opdrachtgever. De zeven gemeenten zijn de eigenaar van de gemeenschappelijke regeling (GR). **De leden van het algemeen bestuur (AB) handelen als opdrachtgever namens hun gemeente en brengen het gemeenteperspectief in het AB in**, het dagelijks bestuur (DB) handelt als eigenaar in het belang van de GR. Zij hebben oog voor de lange termijn, zoals de continuïteit van de organisatie. De leden van het AB zijn , zoals gezegd, direct opdrachtgevers namens hun gemeenten. In die hoedanigheid letten ze meer op de afgesproken resultaten. De rol van eigenaar en opdrachtgever is vaak verenigd in één persoon, een wethouder die namens de gemeente naar het AB is afgevaardigd. Goed opdrachtgeverschap is van groot belang om regie op de samenwerking te kunnen voeren. De volgende opdrachtgever-/opdrachtnemer relaties zijn aan de orde:

- de gemeenteraad is opdrachtgever van het college (opdrachtnemer);
- het college is opdrachtgever van het AB van de GR (opdrachtnemer);
- het AB van de GR is opdrachtgever van het (DB) van de GR (opdrachtnemer);
- het DB van de GR is opdrachtgever van de directeur van de GR (opdrachtnemer), en
- de directeur is opdrachtgever van de ambtelijke organisatie (opdrachtnemer).

De opdrachtgever én de opdrachtnemer willen zicht houden, bij voorkeur vanuit een basishouding van vertrouwen, op de voortgang van de opdracht en de kwaliteit van de dienstverlening. Dat vereist een goede voortgangsrapportage en regelmatig contact en ook relatiebeheer. Bijvoorbeeld door binnen de gemeente en de GR accounthouders aan te wijzen. Wanneer de accounthouders onderling contact houden, kan tijdig gesignaleerd worden of er vraagstukken, andere behoeften of issues zijn.

LERENDE ORGANISATIE OM IN TE SPELEN OP VERANDERING

De inwoners, professionals, organisaties, beleidsmakers en bestuurders in de Drechtsteden barsten van de kennis en deskundigheid. Maar deze kunnen we onderling een stuk beter beschikbaar stellen en actief delen. Regionaal wordt de rol van kennispartner beter vormgegeven in de vernieuwde samenwerking en zorgen we ervoor dat kennis en dialoog gemeengoed zijn en structureel in het samenwerkingsproces ingebed zijn, zowel in beleidsontwikkeling als uitvoering. Het gaat hier ook om de gesprekken met afzonderlijke gemeenteraden en de GR SDD. Dit zien we als echte kans om periodiek met elkaar van gedachten te wisselen over de koers en de ontwikkelingen in het sociaal domein, een goed gesprek per gemeente op reguliere basis. Zodat op die manier doordachte keuzes gemaakt kunnen worden. Tot slot dragen we tevens met elkaar de verantwoordelijkheid om te zorgen dat professionals van de SDD en medewerkers van de lokale teams de hele keten kunnen overzien en het lokale/regionale veld goed kennen.

3.4 INRICHTING VAN DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING: ALGEMEEN EN DAGELIJKS BESTUUR

Het bestuur van de GR bestaat straks uit een algemeen bestuur (AB), een dagelijks bestuur (DB) en een voorzitter. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam. De voorzitter is voorzitter van het AB én het DB. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam bestaat uit de voorzitter en twee of meer andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen, met inachtneming van het daaromtrent in de regeling bepaalde. Leden van het DB worden daarmee gekozen uit en door het AB en blijven deel uitmaken van het AB. De aangewezen leden van het dagelijks bestuur mogen niet allen afkomstig zijn uit dezelfde gemeente. De leden van het dagelijks bestuur mogen nimmer de meerderheid van het algemeen bestuur uitmaken, als voorbeeld als het AB uit 7 leden bestaat, bestaat het DB maximaal uit 3 leden. Een AB-lid dat ook DB-lid is, heeft in feite twee petten op. Als AB-lid behartigt hij/zij de belangen van de eigen gemeenteraad (opdrachtgeverschap) en als DB-lid vertegenwoordigt hij/zij het AB en wordt hij/zij geacht de belangen van de GR te dienen (eigenaarschap). Van belang is dat de deelnemers zich realiseren dat het DB een collegiaal bestuursorgaan is. Besluitvorming vindt in de regel plaats met meerderheid van stemmen, en als een DB-besluit is genomen dan betekent dit dat ieder individueel lid zich moet committeren aan dit besluit en voor dit besluit verantwoordelijk is.
Omdat sprake is van een collegeregeling worden de AB-leden gekozen door de colleges van de deelnemers, uit hun midden. Zij vertegenwoordigen het bestuursorgaan in het AB en worden geacht het eigen belang van de deelnemer te behartigen. Bij een collegeregeling geldt verder dat de leden van het AB van de GR inlichtingen verschaffen en verantwoording afleggen aan het college dat hen heeft aangewezen[2]. Het AB en DB hebben beiden ook een inlichtingenplicht aan alle raden van de deelnemende gemeenten. Bovendien zijn de leden van het AB inlichtingen en verantwoording verschuldigd aan (de leden van) de raad in de gemeente waaruit zij afkomstig zijn[3]. Het DB van een GR legt slechts aan het AB verantwoording af. Het wetsontwerp herziening Wgr voert, zodra deze in werking treed, een actieve informatieplicht van het DB aan het AB in. Deze informatie is openbaar en ook voor gemeenteraden opvraagbaar. De raad kan bovendien met de vertegenwoordiger in het AB afspreken dat deze informatie, indien relevant, ook beschikbaar komt voor de raad. Al met al bestaat er dus een *directe* informatie- en verantwoordingsplicht van leden van het AB van een collegeregeling ten aanzien van gemeenteraadsleden (op grond van de Wgr). Daarnaast is er een *indirecte* informatie- en verantwoordingsplicht via de colleges waarvan de leden van het AB deel uitmaken (op grond van de Gemeentewet).

3.5 VOORSTEL VERDELING VAN BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Op dit moment is de verdeling als volgt in het sociaal domein waarbij geen onderscheid is gemaakt tussen kaderstellend beleid, beleidsontwikkeling, beleidsvaststelling en uitvoering. Als er sprake is van delegatiein de huidige regeling, gaat dit over alles.

Delegatie van taken op het gebied van:
- Participatiewet, IOAW/ IOAZ
- Maatwerkvoorzieningen Wmo
- De Wet Kinderopvang, voor zover betrekking op de tegemoetkoming van de gemeente in de kosten van kinderopvang
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
- WSW: het in samenhang met de Participatiewet (doen) uitvoeren van de Wsw, aangepaste arbeid en daarmee verband houdende vraagstukken op specifiek benoemde terreinen

Mandatering van taken op het gebied van:
- Wet op lijkbezorging
- Het doen van een verzoek tot instellen, verlengen of opheffen schuldenbewind

[2] Artikel 18 jo. artikel 16, eerste, tweede en vierde lid, Wgr. Dit geldt tevens voor de leden van het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie of van een gemeenschappelijk orgaan.
[3] Artikel 19 jo. artikel 16, eerste en tweede lid, Wgr.

UITGANGSPUNTEN VOOR EEN NIEUWE VERDELING VAN BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

De volgende leidende principes zijn gebruikt bij de verdeling van bovenstaande taken. Ze komen voort uit het principebesluit en de ambtelijke en bestuurlijke gesprekken. De keuze waar **bevoegdheden en verantwoordelijkheden** te beleggen moet voldoen aan de uitgangspunten in het principebesluit enerzijds en de input uit de inhoudelijke sessie en uitvoerbaarheid anderzijds. De belangrijkste principes zijn:

- **Eenduidig robuust** pakket van gezamenlijke diensten zodat **regionale slag- en executiekracht, wendbaarheid** en **professionele handelingsruimte** behouden blijven.
- **Beleid** hieromtrent wordt **in de GR opgesteld[4] en uitgevoerd**, waarbij het **lokaal primaat** het startpunt is;
- **Maatwerk** meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit.
- Rekening houden met de **landelijke ontwikkelingen** waar noodzakelijk in de verdeling van taken.

Voor de verdeling van taken wordt onderscheid gemaakt in beleidsontwikkeling (kaderstellend beleid, nadere regels én beleidsregels), beleidsvaststelling en uitvoering:

- Bij de beleidsontwikkeling[5] wordt zo vroeg mogelijk in de voorbereiding verbinding en samenwerking met lokaal gezocht. Het gaat uit van een proces van **co-creatie**. Dit gebeurt o.a. door inhoudelijk periodiek ambtelijk overleg te organiseren tussen de GR en zeven gemeenten op beleidsniveau. Dit proces wordt de komende periode nader uitgewerkt. Een mogelijk andere of extra optie hierin is om tevens gebruik te maken van een voorbereidende (adviserend, niet besluitvormend) raadscommissie. Dit komt ook terug uit de motie bij de gemeente Papendrecht. Meer informatie hierover in bijlage 1 en 2.
- Bij afwezigheid van de Drechtraad gaan de zeven gemeenteraden straks formeel over de vaststelling van de geldende verordeningen en de overige kaders. **Hierbij wordt opgemerkt dat het voor een samenwerkingsverband essentieel is dat er een zekere mate van harmonisatie van kaderstellend beleid wordt bereikt. Zonder die harmonisatie wordt de uitvoering zeer complex en kunnen schaalvoordelen verloren gaan.**
- Onder uitvoering wordt verstaan: “het uitvoeren van de regionaal belegde taken en daarmee het nemen van allerlei besluiten (en beschikkingen) op klantniveau inclusief verwerking/vastlegging in de juiste systemen, het afhandelen van klachten, het afhandelen van bezwaar, beroep en hoger beroepszaken, archivering en inkoop /contractmanagement”. Inkoop vraagt specifieke aandacht om de voorwaarden, beleid en keuzes aan de voorkant goed af te stemmen met de zeven gemeenten. Kaders hiertoe komen uit het kaderstellend beleid dat lokaal wordt vastgesteld.

Afhankelijk van de te maken keuzes in delegatie en mandaat op de nadere regels en de uitvoering kan de verantwoordelijkheid (op onderdelen) lokaal en/of regionaal liggen. De termen delegatie en mandaat worden nader toegelicht in bijlage 3. Bij delegatie is **formele sturing op casusniveau** uitgesloten, bij mandaat kan dit wel én kan het college zelf de bevoegdheid uitoefenen. Opgemerkt wordt verder dat het kaderstellend beleid, door de keuze voor een collegeregeling, altijd lokaal belegd is, nadere regels kunnen enkel gedelegeerd worden en niet gemandateerd.

Bovendien zijn daarin verschillen per bevoegdheid, per wet en per taak én vervolgens ook per gemeente mogelijk. Een extreme variant van mengpanelen is vervolgens het effect, waar alle schuiven anders staan. Dat is niet werkbaar voor een GR die robuustheid in zich moet hebben en slagvaardig en daadkrachtig moet kunnen blijven opereren wil het effectief en efficiënt blijven. **Daarom wordt geadviseerd om enerzijds de ruimte te zoeken per wet / taak voor wat betreft de keuzes voor het beleggen van bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Anderzijds wordt geadviseerd keuzes gelijk te trekken voor alle gemeenten. De situatie wordt anders te onoverzichtelijk, ook binnen het bestuur van de GR. De situatie kan dan namelijk ontstaan dat enkele gemeenten de bevoegdheid niet overgedragen hebben, maar wel kunnen mee beslissen in het bestuur.**

[4] In co-creatie met de gemeenten

[5] Conform het principebesluit wordt regionaal beleid hieromtrent in de GR opgesteld en uitgevoerd

VERDELING BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN (GEMEENTEN – GR)

Op grond van de vastgestelde uitgangspunten, de opbrengsten van de dialoogsessies en de inrichtingsprincipes van een klassieke GR wordt op hoofdlijnen onderstaande verdeling van bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de gemeenschappelijke regeling en de lokale gemeenten voorgesteld. Hierin ziet u een gebalanceerde mix terug van onderwerpen waarvoor de verantwoordelijkheid lokaal blijft en waar die bij de gemeenschappelijke regeling komt te liggen. Een gedetailleerde uitwerking van dit voorstel treft u in bijlage 3 bij deze notitie aan. Er is een splitsing tussen bestaande en nieuwe taken gemaakt.

Onderwerp, bestaande taken	Voorstel
Participatiewet	• Kaderstelling lokaal • Voor aanvullende inkomensondersteuning, paragraaf 4.1 van de wet (bijzondere bijstand, inkomenstoeslag (= PMB) en studietoeslag): nadere regels lokaal, delegatie op uitvoering • Participatieplekken: Alblasserdam en Dordrecht geven de voorkeur aan een lokale invulling, de andere gemeenten willen eerst de financiële consequenties van een keuze uitgewerkt zien. Er wordt momenteel een inhoudelijk voorstel voorbereid op dit punt. • Delegatie op overige nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)
IOAW en IOAZ	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering
Maatwerkvoorzieningen Wmo	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Delegatie op uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet kinderopvang, voor zover betrekking op de tegemoetkoming[6].	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventueel beleidsregels)
Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Mandaat voor uitvoering taken vroegsignalering, preventie, nazorg, zodat zowel gemeenten als GR bevoegd zijn bij deze taken • Delegatie op overige uitvoering inclusief beleidsregels (o.a. curatieve trajecten)
Wet op de lijkbezorging	• Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Uitvoering in mandaat
Het doen van een verzoek tot instellen, verlengen of opheffen schuldenbewind	• Dit punt bevat geen kaderstelling of nadere regels • Uitvoering in mandaat (zowel GR als gemeenten kunnen taak uitvoeren)
WSW: het in samenhang met de Participatiewet (doen) uitvoeren van de WSW, aangepaste arbeid en daarmee verband houdende vraagstukken op specifiek benoemde terreinen.	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels) De gemeente Hardinxveld-Giessendam heeft vrijstelling van de genoemde taken bij de WSW.
Verstrekken subsidies	• Kaderstelling lokaal • Delegatie op nadere regels en uitvoering (inclusief eventuele beleidsregels)

[6] De overige taken, waaronder sociaal medische indicaties zijn nu al lokaal belegd.

Naast de uitwerking van de bestaande taken, geven we hieronder ook een uitwerking van nieuwe taken aan.

Onderwerp, nieuwe taken	Voorstel
Wet inburgering (nieuw)	Voor vier gemeenten (Dordrecht, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Zwijndrecht): • Kaderstelling lokaal • Nadere regels lokaal • Beleidsregels en uitvoering in mandaat De overige 3 gemeenten (Alblasserdam, Hardinxveld Giessendam en Sliedrecht) geven er de voorkeur aan om voor inburgering met de GR SDD via dienstverleningsovereenkomst(en) maatwerkafspraken te maken.

In dit jaar zullen naast de mijlpalen (deze hoofdlijnennotitie, concepttekst en alle definitieve stukken) ook alle beleidsdocumenten aangepast moeten worden, zodat deze tijdig de route in kunnen naar de lokale raden, colleges of het nieuwe bestuur van de GR. Zodat in december 2021 elke gemeenteraad de kaders per 1 januari 2022 heeft vastgesteld en de GR rechtsgeldig besluiten kan blijven nemen. Vaak zijn er ook nog technische wijzigingen noodzakelijk (vanwege landelijke ontwikkelingen in wetgeving of indexering e.d.) waardoor er de noodzaak is om dit tijdig te organiseren.

De meest uitvoerbare manier voor de inhoud om de overgang te maken naar de nieuwe GR is om het huidige beleidskader dat is vastgesteld door de Drechtraad dan lokaal opnieuw te bekrachtigen binnen het huidige financiële kader. Bovendien komen er verkiezingen aan in 2022. Voorstel is daarom om inhoudelijke wijzigingen vanaf 2022 met elkaar door te voeren. Hiertoe wordt een gezamenlijke planning en proces ontwikkeld.

3.6 FINANCIËLE CONTOUREN EN ADVISERING AB / DB

VERDELING VAN DE KOSTEN

Voor gemeenten is de verdeling van kosten over deelnemende organisaties in de GR een belangrijk aandachtspunt. Een transparante en faire verdeling wekt vertrouwen en voorkomt “scheve gezichten” tussen deelnemers. Met name bij de behandeling van de jaarlijkse begroting is het van belang dat er breed draagvlak is voor de wijze waarop de kosten van de gemeenschappelijke regeling (GR) aan de deelnemers wordt toebedeeld. Het helpt bestuurders om met een regionale blik naar de organisatie en haar dienstverlening te kijken in plaats van te focussen op lokale effecten. Kostenverdeling is primair een bestuurlijk vraagstuk. Als vervolg op de ontwikkeling van een nieuw financieel kader GRD/SDD is voorzien om de huidige verdeelsleutels tegen het licht het houden. In 2021 loopt er een apart project op dit onderwerp in de regio met de opdracht om te komen tot “een nieuwe set aan verdeelsleutels voor de gemeentelijke bijdragen aan GRD/SDD die gebaseerd is op eenduidige principes en die breed draagvlak heeft bij de betrokken gemeenten". Het traject loopt bewust los van de transitie GR, zodat structuur en principiële inhoud niet vermengen. De GR start straks met een begroting 2022 die in 2021 is vastgesteld en gebaseerd is op staand beleid.

Door het proces voor het vaststellen van een nieuwe set verdeelsleutels, met draagvlak bij de betrokken gemeenten, te scheiden van reguliere begrotingsproces wordt dit proces niet verstoord door discussie over de effecten. Een wijziging van kostenverdeling staat bovendien volledig los van de te kiezen (of te behouden) rechtsvorm. Afhankelijk van de mate van herverdeeleffecten zal dan ook een besluit worden voorgelegd hoe en in welk tempo de financiële herverdeling in de respectievelijke begrotingen wordt opgenomen. De uitkomst van dit traject zal in elk geval zijn weerslag krijgen in de begrotingscyclus 2023 van de nieuwe GR die start in november 2021. In het proces is verder rekening gehouden met ambtelijke en bestuurlijke afstemming van dit proces met de transitie GR Sociaal.

Bij de transitie van de GR Sociaal Drechtsteden is een van de vraagstukken wat de sturingsprincipes (lokaal aan de knoppen draaien) voor effect hebben op de lokale begrotingen van de gemeenten. Met andere woorden: wat gebeurt er wanneer een gemeenteraad ervoor kiest om bijvoorbeeld het persoonlijk minimabudget te verlagen? De financiële effecten hiervan moeten landen in de lokale begroting (inverdieneffect). In praktijk moet dit betekenen dat er minder geld naar de gemeenschappelijke regeling gaat en dat er lokaal een keuze wordt gemaakt of en hoe dit 'vrijgekomen' geld anders ingezet wordt. Belangrijk daarbij zijn realistische prognoses vanuit de gemeenten, zodat de GR hier op kan anticiperen. Dit heeft ook alles te maken met goed opdrachtgeverschap richting de GR. Wat hiervoor verder nodig is, hoe dit werkt met de vernieuwde samenwerking en wat dit verder in detail betekent, wetende dat het 2 aparte sporen zijn, werken we de komende periode verder uit. Daarbij benutten we dat wat al uitgewerkt is in het eerder gezamenlijk opgestelde financieel kader.

P&C CYCLUS

Voorgaande periode is door gemeenten en de SDD veel inzet gepleegd op het aanpassen van de P&C cyclus van de SDD. Met name is de aandacht gericht op onderdelen als reëel ramen, het ontschotten en inzichtelijk maken van de kostenverdeling. Het doel hierbij is om meer inzicht te krijgen op de (meerjarige) baten en lasten, doelstellingen en de te leveren prestaties. Met de vorming van de GR sociaal wordt de ingezette weg op de genoemde onderdelen onverminderd doorgezet. De onderdelen worden ook opgenomen in de nog op te stellen nota Planning & Control vast te stellen door het AB vanaf 2022. Ook zaken als het controleprotocol, financiële statuten, nota activeren en afschrijven, nota risicomanagement en weerstandsvermogen zijn momenteel in voorbereiding (gezamenlijke werkgroep gemeenten en GR), zodat deze tijdig door het AB/DB vastgesteld kunnen worden. Daarbij worden de huidige GR documenten als basis gebruikt.

ADVISERING DB / AB VAN DE GR

Net als nu zal er advisering nodig zijn richting het AB en DB van de GR. De dynamiek en ontwikkelingen in het sociaal domein in de komende jaren maakt dit van wezenlijk belang. Een deel van de advisering zal zich richten op de inhoudelijke voorstellen (beleid en financiën) en een ander deel op de eigenaarsrol (begroting en jaarrekening). Daarnaast kan overwogen worden om een adviescommissie met gemeenteraadsleden in te stellen. De inrichting van het AB en DB zal de komende weken nog een punt van verdere uitwerking zijn. Daarin wordt ook het punt van advisering, commissies etc. meegenomen.

OVERIGE P&C PRODUCTEN (BEGROTING – BURAP – JAARREKENING)

Anders dan in het huidige construct heeft de SDD voor de toekomst haar P&C producten direct, zonder consolidatie GRD, bij het bestuur van de GR aan te bieden. Deze wijziging heeft voor de SDD ook gevolgen voor de control functie. De onafhankelijke control rol ligt nu bij de GRD, maar zal in de toekomst bij de SDD moeten worden georganiseerd. Ten opzichte van de huidige situatie moet het bestuurlijke besluitvormingsproces voor de P&C producten aangepast worden:

P&C product	**Gremia**	**Periode**
Uitgangspuntennotitie	DB/AB	Januari (jaar t-1)
Begroting SDD	DB/AB	April (jaar t-1)
BURAP 1	DB/AB	Mei (jaar t)
BURAP 2	DB/AB	Oktober (jaar t)
Jaarrekening	DB/AB	April/juni (jaar t+1)

TE VERWACHTEN FINANCIËLE CONSEQUENTIES TRANSITIE GR

Het feit dat de huidige GR omgevormd wordt voor de sociale dienst naar een klassieke GR vraagt aandacht voor de capaciteit bij gemeenten én GR in het kader van het beleidsontwikkelings- en vaststellingsproces. Het kan een

verhoging of verschuiving van taken betekenen. Denk hierbij aan taken als ambtelijke afstemming, coördinatie, bestuurlijke afstemming, beantwoorden vragen. De uitdaging is om te komen tot complexiteitsreductie.
Niet alleen wendbaarheid speelt een rol, het gaat tevens om werkbaarheid voor alle organisaties die betrokken zijn.

Punten van aandacht zijn:

1. De klassieke GR betekent dat de 7 gemeenten lokaal het kaderstellend beleid vaststellen. Voor de gemeenten betekent dit dat de stukken lokaal de route in gaan en niet langer naar een Drechtraad. Voor de GR betekent dit dat stukken niet naar een gremium de route in gaan (Drechtraad), maar naar zeven. Dit raakt het proces van beleidsontwikkeling, afstemming (van o.a. planning e.d.) en besluitvorming (o.a. technische vragen c.q. aanwezigheid bij de zeven raden).
2. Er speelt mee dat afhankelijk van de keuze die gemaakt wordt qua bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor nadere regels, die keuze kan betekenen dat stukken lokaal de route in gaan en daarmee niet naar een gremium (AB of DB) gaan, maar naar de zeven colleges. Ook dit raakt het proces van beleidsontwikkeling, afstemming (van o.a. planning e.d.) en besluitvorming.
3. Bovenstaande kan ook gelden voor uitvoeringskwesties, opnieuw afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden in de taakverdeling en verdeling van bevoegdheden én verantwoordelijkheden.

De keuzes die gemaakt zijn met het principebesluit en de punten die uitgewerkt zijn in deze notitie hebben impact op alle organisaties (gemeenten en GR). Ook de ontvlechting van de GR SDD met de andere dochters, kan verdere impact hebben op de organisaties. We raden elke organisatie dan ook aan om een toets te doen op effecten en uitvoerbaarheid, zodat hier scherpte op komt. Naarmate de contouren en besluiten scherper worden kan dit opnieuw nodig zijn, vanwege een wijziging in die impact.

4. VERVOLGPROCES EN PLANNING

4.1 AANDACHTSPUNTEN VOOR HET VERVOLG

De planning van het transitiejaar is zeer ambitieus. Het vraagt een zekere mate van tijd en een strakke planning, zodat er genoeg ruimte is voor het gesprek en de besluitvorming enerzijds. Anderzijds vraagt het om flexibiliteit wanneer dit nodig is, zodat deadlines niet in gevaar komen. De detailplanning voor komende periode is in 4.2 weergegeven.

De komende weken wordt, terwijl deze notitie in route is, doorgewerkt aan de zaken die nog nadere uitwerking vragen, zoals de inrichting van het AB, DB en de uitwerking van de stemverhoudingen. Ook wordt de eerste concepttekst van de gemeenschappelijke regeling voorbereid. In de concepttekst zal ook nadrukkelijk aandacht besteed worden aan het toekomstige perspectief van uitbreiding en toetreding andere gemeenten of onderdelen.

Gelijktijdig vinden er diverse communicatiemomenten plaats, van individuele raadssessies over het proces, tot technische vragenrondes voor alle raadsleden en inspirerende stand ups met diverse workshops en nadere informatie. De komende weken zullen ook financiële consequenties duidelijker worden, als steeds meer contouren scherper worden en de ontvlechting meer vorm krijgt.

Tot slot vragen we aandacht voor een aantal punten:

- Het nu al bestaande maatwerk dat al tussen diverse gemeenten en de GR bestaat: dit moet in de uiteindelijke tekst en afspraken een goede plek behouden en daarmee niet vergeten worden.
- De verbonden partijen aan de GR, zoals stroomlijn en BB Deta. Op dit moment is de GRD eigenaar en de SDD opdrachtgever. Omdat de GRD als rechtspersoon blijft bestaan met als enige partij de GR Sociaal blijft het eigenaarschap bij de GR. Daarin wijzigt zogezegd niets. Een aandachtspunt hierbij is het goed regelen hiervan in de toekomstige governance en rolverdeling van portefeuillehouders. Wellicht dat de statuten van de BV's eveneens moeten worden aangepast.

4.2 VERVOLGPLANNING

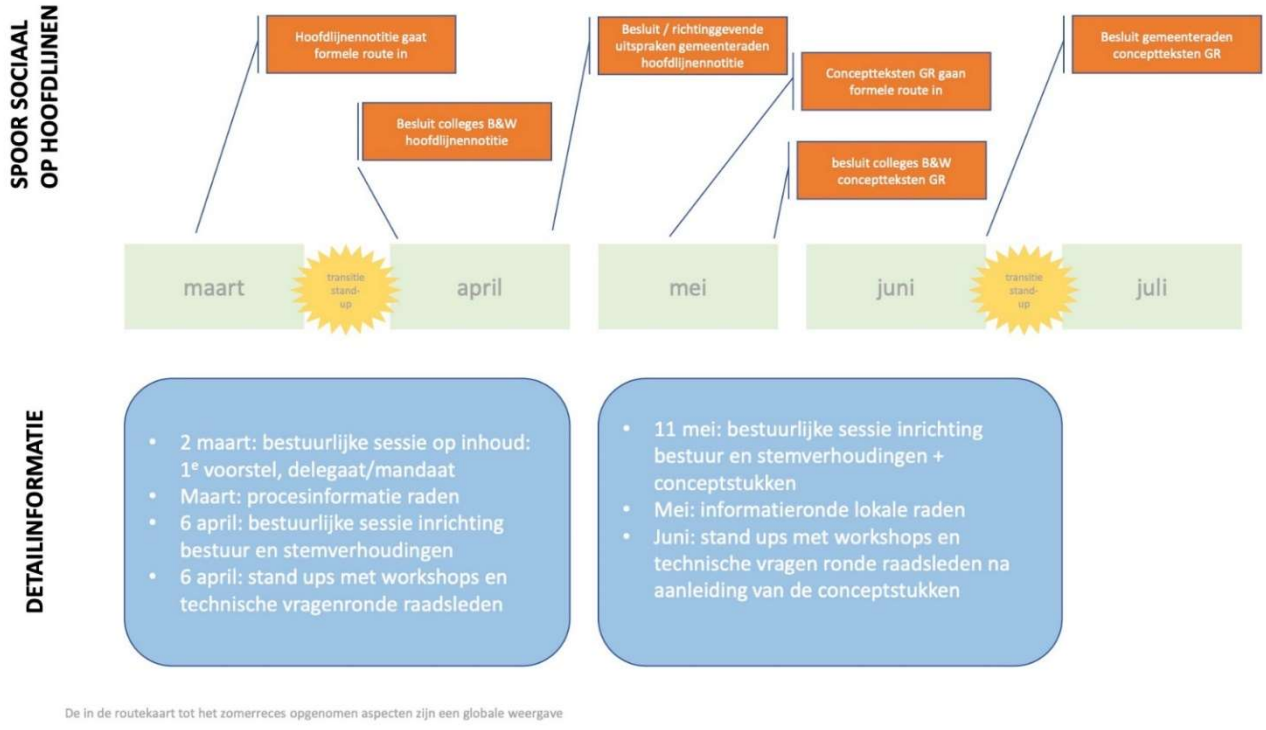

De in de routekaart tot het zomerreces opgenomen aspecten zijn een globale weergave

BIJLAGE 1 PRINCIPEBESLUIT

De Raad voor te stellen in te stemmen met de koers en uitwerkingsrichting voor de toekomstige Drechtsteden samenwerking verwoord in het geformuleerde principebesluit door de colleges van de Drechtstedengemeenten op 27 oktober:

- De GRD wordt getransformeerd. Huidige tekst GRD wordt vervangen door een nieuwe GRtekst.
- Zowel in de nieuwe GR als in de nieuwe service-gemeente helderheid over toe- en uittreding/deelname. Uitnodigend naar omliggende gemeenten.
- In het kader van gedeeld eigenaarschap wordt de huidige GR omgebouwd naar een klassieke GR voor de sociale dienst, met daarin de volgende uitgangspunten:
    - Beleid hieromtrent wordt in de GR opgesteld en uitgevoerd, waarbij het lokaal primaat het startpunt is;
    - Robuust pakket van gezamenlijke diensten;
    - Maatwerk meer dan nu mogelijk; eventuele meerkosten hiervan wel altijd voor de afnemer, ook voor wat betreft investering in lokale ambtelijke capaciteit;
    - Bij besluiten streven naar consensus, maar indien er toch wordt gestemd moet er rekening worden gehouden enerzijds met belangen langs de lijnen van inwonersaantal / financiële bijdrage en anderzijds voorkomen dat er volledige overheersing is door “stedelijk gebied” of “poldergebied”.
- Voor de overige dochters van de GRD wordt in principe gekozen voor een service-gemeente vanuit Dordrecht met zakelijke dienstverleningsovereenkomsten. Hierbij hanteren we verschillende service-levels met een transparant kostenplaatje. Geen gedwongen winkelnering en commitment voor een aantal jaar voor een bepaald level.
- Zowel de service-gemeente inzake bedrijfsvoering als de nieuwe GR op sociaal behoeft nadere uitwerking en inkleuring. Dordrecht komt voor Kerstmis als penvoerder met een voorstel daartoe en doet dat in samenspraak met de 7 gemeentesecretarissen. Voor wat betreft de GR “sociaal” wordt tevens een bestuurlijke klankbordgroep met portefeuillehouders gevormd inzake de inhoudelijke input.
- We vragen zo spoedig mogelijk commitment aan de 7 gemeenteraden op dit principebesluit. Dordrecht zal een eenduidig besluit voorbereiden dat via de colleges aan de 7 gemeenteraden kan worden voorgelegd.
- Definitieve besluitvorming wordt voorgelegd in de vorm van een aangepaste GR-tekst en aanvullende besluiten in Q1 van 2021
- Communicatie (zowel richting raden als organisatie(s)) geschiedt eenduidig, voorbereid door penvoerder Dordrecht in samenspraak met de 7 gemeentesecretarissen.
- Er worden in het nieuwe model inspirerende kwartaalbijeenkomsten geïntroduceerd waar politiek, bedrijfsleven en kennisinstellingen elkaar ontmoeten, bestaande uit plenair deel, workshops en ruimte voor ontmoeting/lunch/borrel.
- Het jaar 2021 wordt benut voor de implementatie.
- Zowel inzake voortgang, communicatie en implementatie wordt in hoge mate het belang van de huidige organisatie en de medewerkers in acht genomen en betrokken.
- 1 januari 2022 moet e.e.a. doorgevoerd zijn, zodat de nieuwe raads- en collegeperiode goed kan starten.

BIJLAGE 1 AANGENOMEN MOTIE GEMEENTE PAPENDRECHT

Motie Regio Drechtsteden democratisch en uitnodigend

De raad van de gemeente Papendrecht, in vergadering bijeen op 21 januari 2021,
Constaterende dat:

- In de Drechtsteden alle gemeenten veel waarde hechten aan een goede regionale samenwerking,
- In de regio een transformatie op gang is gekomen die voorziet in een andere structuur voor de samenwerking op het gebied van gemeentelijke bedrijfsvoering en de sociale dienst,
- Er zorgen zijn over het democratisch tekort, vooral op het belangrijke en beleidsrijke beleidsterreinen van de sociale dienst,
- Er nu een algemeen uitgangspunt van een uitnodigende houding naar omliggende gemeenten is opgenomen in de voorstellen, dat echter nog niet concreet is ingevuld,
- Op nationaal niveau in het kader van de nieuwe wetgeving voor regionale samenwerking (nieuwe WGR) mogelijkheden worden geboden om het democratisch tekort in de regio te verkleinen,

Overwegende dat:

- Versterking van de samenwerking vooral een vraagstuk is van cultuur en minder van structuur,
- Er breed frustraties leven bij raden over late betrokkenheid bij belangrijke besluiten van gemeenschappelijke regelingen,
- De adviescommissie door de wetgever expliciet bedoeld is om raden eerder en effectiever te betrekken bij belangrijke voorgenomen besluiten van gemeenschappelijke regelingen en bovendien de mogelijkheid biedt om ongevraagd advies te geven,
- De gemeenten Molenlanden en Gorinchem een samenwerkende houding laten zien en er op onderdelen al ambtelijk en soms ook bestuurlijk wordt samengewerkt met de Drechtsteden,
- De sociale problematiek van Molenlanden en Gorinchem lijkt op de problematiek van een aantal gemeenten in de Drechtsteden,

Vraagt het College om namens de raad in het regionale voorbereidingsproces van de transitie de volgende punten in te brengen:

- De figuur van de adviescommissie met een vertegenwoordiging vanuit de raden uit te werken voor de GR Sociale Dienst,
- Samenwerking met Molenlanden en Gorinchem concreet te stimuleren door kleine stappen mogelijk te maken en bij de juridische vormgeving een latere aanhaking eenvoudig mogelijk te maken.

Verzoekt het college om namens de raad deze motie onder de aandacht te brengen bij de Drechtstedengemeenten en de gemeenten Molenlanden en Gorinchem.
En gaat over tot de orde van de dag.
De fracties van CDA, OP, PAB en SGP

BIJLAGE 1 AANGENOMEN MOTIE GEMEENTE SLIEDRECHT

Motie Regio Drechtsteden Financieel fit met zorgvuldige besluitvorming
De raad van de gemeente Sliedrecht, in vergadering bijeen op 10 februari 2021
Constaterende dat:

- Sliedrecht samen met de 6 andere gemeenten binnen de regio Drechtsteden deelneemt aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD);
- Binnen de regio een transitie op gang komt die een andere structuur voor de samenwerking beoogt; concreet op het gebied van gemeentelijke bedrijfsvoering en de sociale dienst;
- Hierbij wordt ingezet om de transitie zo vorm te geven dat de GRD wordt opgedeeld ineen klassieke GR voor de sociale dienst en een service-gemeente voor de overige dochters;
- Hierbij een ambitieus tijdpad wordt voorgesteld, waarbij de transitie vóór 1 januari 2022 doorgevoerd zou moeten zijn.

Overwegende dat:

- Tijdens de oordeelsvormende bijeenkomst van 19 januari 2021 uitgebreid is gesproken over het proces van de transitie;
- Hierbij nadrukkelijke behoefte bestond om meer duidelijkheid te krijgen over de gevolgen van de transitie voor de gemeente Sliedrecht; specifiek wat betreft de financiën en het te volgen tijdpad;
- Binnen de huidige GRD duidelijke afspraken bestaan over de wijze waarop de deelnemende gemeenten met elkaar samenwerken, hoe de kosten verdeeld worden en welke rechten en plichten hier tegenover staan;
- Conform de ‘Routekaart Transitie 2021’ de raden in maart 2021 spreken en stemmen over de afspraken die gemaakt worden voor de periode na de transitie via de uitgangspuntennotitie, waarin afspraken staan over: i) juridisch, ii) dienstverlening, iii)vormgeving transitie en tijdspad en iv) arbeidsrechtelijk;
- Het belangrijk is dat ook afspraken gemaakt worden over de financiële gevolgen van de transitie;
- Hierbij bewaakt moet worden dat in de situatie na de transitie nog steeds sprake is van een evenredige verdeling van de kosten en van de rechten en plichten die hier tegenover staan;
- Het belangrijk is dat het college en de raad met elkaar in gesprek gaan over het takenpakket van de klassieke GR voor de sociale dienst (hetzelfde takenpakket als de sociale dienst binnen de GRD of een ander takenpakket n.a.v. een nieuwe afweging);
- Zorgvuldigheid hierbij voorop staat om de kwaliteit van het besluitvormings- en implementatieproces te waarborgen.

Roept het College op dat:

- Een proces doorlopen wordt, waarbij ook afspraken worden gemaakt over de financiële gevolgen van de transitie, waarbij 1) het uitgangspunt is dat de situatie na de transitie budgetneutraal is ten opzichte van de situatie van vóór de transitie en 2) sprake is van een evenredige verdeling van de kosten tussen de deelnemende gemeenten en van de rechten en plichten die hier tegenover staan;
- Tijdig het gesprek gefaciliteerd wordt tussen de raad en het college (vóór de definitieve besluitvorming over de uitgangspuntennotitie sociaal in april) over het takenpakket van de GR Sociaal en het takenpakket van de overige dochters;
- Tot een zorgvuldig proces wordt gekomen dat qua besluitvorming weliswaar in 2021 wordt afgerond, terwijl de implementatie van de transitie ter waarborging van de zorgvuldigheid ook in 2022 afgerond kan worden, indien hier meer tijd voor nodig is.

Frank Dunsbergen CDA Cees Paas SGP-Christenunie Ben van der Plas PvdA

BIJLAGE 2 RAADSCOMMISSIE IN DE WGR

Er komen behoorlijke wijzigingen aan in de huidige WGR, per wanneer is nog niet helemaal duidelijk, althans er is nog geen datum bekend. De wijzigingen zijn echter wel van belang voor deze transitie. Eén van de wijzingen betreft het instellen van een g**emeenschappelijke adviescommissie**[7]**.** Dit is het voorbeeld dat in de motie van de gemeente Papendrecht is benoemd. In die commissie hebben raadsleden van deelnemende gemeenten zitting. Zij volgen een gemeenschappelijke regeling en geven advies aan het bestuur van een samenwerkingsverband en aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. Ook kan deze commissie zienswijzen van de raden met betrekking tot de gemeenschappelijke regeling voorbereiden. Het wetsvoorstel introduceert de mogelijkheid van een nieuwe commissie waar raadsleden zitting in hebben, die op voorstel van de raden van de deelnemende gemeenten wordt ingesteld door het algemeen bestuur van een openbaar lichaam. Met de gemeenschappelijke adviescommissie wordt beoogd dat de raden in een vroegtijdig stadium kunnen worden betrokken bij voorgenomen besluiten door het bestuur van de regeling. Zij fungeert daarmee als «vooruitgeschoven post» van de gemeenschappelijke raden. De gemeenschappelijke adviescommissie kan het bestuur van een openbaar lichaam adviseren omtrent voorgenomen besluiten, zelf aandacht voor een onderwerp kunnen vragen en (gezamenlijke) standpunten van de raden van de deelnemende gemeenten op het punt van de regeling voorbereiden en daaromtrent adviseren. Daarmee kunnen de raden eerder en nauwer betrokken worden dan op dit moment het geval is. Er is geen sprake van delegatie van bevoegdheden aan de gemeenschappelijke adviescommissie. Uiteindelijk blijven de raden beslissingsbevoegd over in te dienen zienswijzen. Deze nieuwe commissie heeft dus geen (formele) rol in het besluitvormingsproces en zienswijzen blijven door raden gegeven worden, eventueel voorbereid door de adviescommissie. Gelet op de tijdsinvestering die dit van raadsleden vraagt, verwacht de regering dat alleen gekozen zal worden voor een dergelijke commissie waar dat nodig is vanuit de verantwoordelijkheden en rollen van raden. Indien de raden een voorstel doen, is het algemeen bestuur van het openbaar lichaam verplicht om de commissie in te stellen; het algemeen bestuur kan de commissie niet instellen als de raden hiertoe geen voorstel doen. Het is dus aan de raden van de deelnemende gemeenten om te bepalen of er behoefte is aan een dergelijke commissie. De instelling van deze commissie vindt door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats omdat de gemeenschappelijke adviescommissie onderdeel van de regeling is en daardoor bij de organisatie van het samenwerkingsverband hoort en niet bij de gemeentelijke organisatie.

Daarbij regelt het algemeen bestuur een aantal zaken met betrekking tot het functioneren van de commissie, na de raden de gelegenheid geboden te hebben hun wensen hieromtrent naar voren te brengen, omdat de gemeenschappelijke adviescommissie die niet voor zichzelf kan regelen voordat zij begonnen is. Het algemeen bestuur van het openbaar lichaam wordt geacht binnen een redelijke termijn na indiening van het voorstel door de raden van de deelnemende gemeenten de gemeenschappelijke adviescommissie in te stellen. De gemeenschappelijke adviescommissie wordt ingesteld op voorstel van de raden van de aan de regeling deelnemende gemeenten gezamenlijk. Alle raden dienen dus in te stemmen met het voorstel. De commissie bestaat uit leden die per deelnemende gemeente door de raad uit zijn midden zijn gekozen. Vanuit de gedachte achter de gemeenschappelijke adviescommissie ligt deelname vanuit de raden van alle deelnemende gemeenten voor de hand. Een gemeenteraad is echter niet verplicht een raadslid af te vaardigen. De raden kiezen zelf de leden van de commissie. Zij opereren zonder last of ruggespraak. Als een individuele raad van mening is dat zijn raadslid de lokale belangen onvoldoende behartigt kan hij een voordracht doen aan het bestuur van het openbaar lichaam om het betreffende raadslid te vervangen. Het ligt wel in de rede dat leden niet direct vanuit eigen politieke opvattingen inbreng leveren, maar meer oog hebben voor het belang van het bestuursorgaan gemeenteraad.

7 Voorgesteld nieuw artikel 24a Wgr.

BIJLAGE 3 NADERE UITWERKING TABEL

In de tabel in 3.5 is een voorstel uitgewerkt rondom de nadere regels en de uitvoering per onderwerp voor de vernieuwde GR. De uitwerking start met de vraag "welke taken worden of blijven lokaal belegd en welke taken worden regionaal belegd en hoe wordt omgegaan met delegatie en mandaat van de collegebevoegdheden en verantwoordelijkheden.

Onder **delegatie** wordt verstaan: het door een bestuursorgaan overdragen van zijn bevoegdheid besluiten te nemen aan een ander, die deze onder eigen verantwoordelijkheid gaat uitoefenen. Expliciet kenmerk van delegatie is dus dat de verantwoordelijkheid voor de uitoefening overgaat van het bestuursorgaan dat de bevoegdheid delegeert (het college van burgemeester en wethouders) naar het bestuursorgaan dat de bevoegdheid gedelegeerd krijgt (het bestuur van de GR). De Wet gemeenschappelijke regelingen kent daarvoor eigen verantwoordingsregels. Het college is dus niet langer verantwoordelijk voor de taakuitoefening, maar blijft natuurlijk wél volledig verantwoordelijk voor de delegatie, het al dan niet intrekken van de delegatie. Onder **mandaat** wordt verstaan de bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen. Anders dan bij delegatie, blijft bij mandaat de mandaatgever (het college van burgemeester en wethouders) verantwoordelijk en worden besluiten aan hem toegerekend. Dat betekent dat het college van burgemeester en wethouders verantwoordelijk blijft voor de uitoefening van de bevoegdheden door ambtenaren van de sociale dienst. Dat vraagt meer van het opdrachtgeverschap en de lokale gemeentelijke capaciteit. De eigen verantwoordingsregels van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden daarmee feitelijk omzeild. Het college blijft dus geheel verantwoordelijk voor de taakuitoefening.

Voor participatiewet, minimabeleid, Wmo, schuldhulpverlening en subsidies zullen we nader uitwerken wat de tabel nu precies zegt. We houden daarbij het volgende aan:

A. Kaderstellend beleid
B. Nadere regels
C. Beleidsregels
D. Uitvoering
    1) Inkoop (voorwaarden, wat, de afspraken) en contractmanagement
    2) Besluitvorming bij individuele aanvragen
    3) Kunnen beslissen op individueel casusniveau
    4) Klachten behandelen en afhandelen van inwoners
    5) Bezwaar- en beroepszaken kunnen afhandelen

Tevens wordt opgemerkt dat nadere regels niet op zichzelf staan, ze zijn een afgeleide van het kaderstellend beleid. Datzelfde geldt voor beleidsregels. Deze zijn ook altijd een afgeleide van wetgeving.

Onderwerp participatiewet, IOAW/IOAZ (uitkering- en re-integratie, minima is apart uitgewerkt)

A. Kaderstellend beleid: allereerst geldt sowieso dat de kaderstelling lokaal plaatsvindt. Voor de participatiewet betekent het dat de volgende verordeningen lokaal worden vastgesteld:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Verordening werk en inkomen	De duiding van de doelgroep (voor wie), de taakomschrijving die gemeenten ikv de participatiewet hebben, de rechten en plichten van inwoners, regels rondom ontheffing en feit dat hier nadere regels voor getroffen kunnen worden, welke voorzieningen er ingezet kunnen worden en feit dat hier nadere regels voor getroffen kunnen worden, afspraken rondom loonkostensubsidie en loonwaardebepaling, de voorzieningen en taken voor beschut werk, de regels rondom de tegenprestatie en participatieplaatsen, de regels voor afwegen van het aanbieden, voortzetten, beëindigen of intrekken van voorzieningen, de regels voor het vragen van een waarborgsom of geldlening bij voorzieningen, de regels voor het vergoeden van onkosten, premies, subsidies en feit dat hier nadere regels voor getroffen kunnen worden, regels rondom sanctioneren voor zover dit niet al wettelijk is bepaald (welke gedragingen, hoogte en duur, wegingskader), kaders rondom fraude en handhaving (wat voor beleid, wat voor controles) en regels over de individuele studietoeslag.
Verordening inburgering	De huidige verordening ziet alleen toe op de nog lopende trajecten. Er wordt momenteel met de gemeenten die taken regionaal oppakken gewerkt aan beleid voor de nieuwe wet. Deze uitwerking gebeurt in co-creatie. We werken deze daarom in dit stuk voor nu niet verder uit.

B. Nadere regels: deze regels kunnen wel of niet gedelegeerd worden, mandateren kan niet. Dus of de 7 individuele colleges stellen de nadere regels vast of het bestuur van de GR doet dit in delegatie (waar gemeenten ook zelf onderdeel van zijn). Daarbij wordt opgemerkt dat ook bij delegatie van deze regels er nog steeds ruimte is voor lokale invulling. Nog steeds wordt in de voorbereiding van de stukken lokaal afgestemd en worden de lokale wensen meegenomen in de stukken. Formeel beslist uiteindelijk dan het AB en niet elk college apart. In de tabel is als voorstel neergelegd om deze nadere regels te delegeren. Dit heeft te maken met het feit dat er geen expliciete wensen of behoeften lokaal naar boven gekomen zijn als het om het uitkeringsproces gaat, er op dat punt weinig ruimte is vanuit landelijke wetgeving op nadere regels en gemeenten tevreden zijn over de huidige taakverdeling. Er zijn eveneens geen expliciete wensen of behoeften lokaal naar boven gekomen als het om de re-integratie en arbeidsmarkt gaat. Bovendien past het regionaal beleggen van de taak bij 1 organisatie goed bij de landelijke ontwikkelingen rondom de arbeidsmarktregio en de samenwerking. Werkgevers hebben steeds meer behoefte aan een uniform pakket aan regels en instrumenten rondom het in dienst nemen van inwoners vanuit de uitkering, in ieder geval per arbeidsmarktregio. Door delegatie van dit onderdeel wordt eenduidigheid en verbinding optimaal geborgd, ook richting werkgevers.

Wat	**Wat is de inhoud van deze kaders?**
Nadere regels Participatiewet	Nadere uitwerking van de voorzieningen die beschreven zijn in de verordening en waarvan bepaald is dat er nadere regels gesteld kunnen worden (uitgebreide toelichting voorzieningen, voorwaarden voor de toekenning, kwaliteitseisen, hoogte, afbakening rechthebbenden, ingangsdatum), regels voor verlagen uitkering voor dak/thuislozen en schoolverlaters
Regels participatie- en vrijwilligersbonus	Doelgroep voor de bonussen, regels over de hoogte en verstrekking
Subsidieregeling interne jobcoaching	Nadere regels rondom inzet van subsidies voor jobcoaching (aanvraag, voorwaarden, vaststellingseisen, uitleg subsidiabele kosten, regels bij niet nakomen voorwaarden, intrekken, terugvordering)

C. Beleidsregels: deze regels zijn verbonden aan de uitvoering, dus als de uitvoering gedelegeerd wordt, kan het bestuur van de GR automatisch beleidsregels vaststellen. Tegelijkertijd kunnen colleges dat ook nog steeds doen en deze zijn van hogere aard en gaan dan dus voor op de beleidsregels die het bestuur van de GR vaststelt. Of dit werkbaar is, is een tweede. In het geval van de participatiewet, IOAW en IOAZ (uitkering, re-integratie) is het voorstel om de uitvoering te delegeren, zie bij D, waardoor deze regels ook bij het bestuur van de GR komen:

Wat	**Wat is de inhoud van deze kaders?**
Beleidsregels terugvordering	Uitvoeringsrichtlijnen over hoe omgegaan wordt met de wettelijke taken rondom terugvordering, feitelijk een nadere uitleg van de wettelijke taak: wanneer afzien van, wel of niet bruteren, wat in de terugvorderingsbeschikking opnemen, hoe omgaan met betalingsverplichtingen, invordering en aflossing, hoe om te gaan met verrekenen, beslaglegging, kwijtschelding en afkoop van vorderingen
Beleidsregels verhaal	Uitvoeringsrichtlijnen over hoe omgegaan wordt met de wettelijke taak v.w.b. het verhalen van bijstand op derden, feitelijk een nadere uitleg van de wettelijke taak: wanneer afzien van, ingangsdatum, kwijtschelding, invordering, regels voor heronderzoek.
Krediethypotheek en pandrecht	Uitvoeringsrichtlijnen voor hoe om te gaan met bijstandsverstrekking aan eigen woningbezitters (hoogte, aflossing, rentevordering, opeisbaarheid, verkoop woning)
Wet Taaleis	Uitvoeringsrichtlijnen over hoe omgegaan wordt met de wettelijke taak rondom de beheersing van de Nederlandse taal, feitelijk een nadere uitleg van de wettelijke taak: wanneer en hoe wel of niet toetsen, wat opnemen in een kennisgeving, wanneer uitkering verlagen, wat vastleggen in dossier, welke ondersteuning bieden indien nodig.

Tot slot valt ook het uitvoeringsplan SUWI onder de beleidsregels. Dit stuk wordt echter altijd lokaal vastgesteld, omdat dit landelijk zo is vastgelegd.

D. Uitvoering: het voorstel is om de uitvoering te delegeren. Hierdoor kan de GR zelfstandig besluiten nemen, behoudt zij zelfstandig toegang tot GBA, behandelt en handelt zij de klachten, Wob verzoeken en bezwaarschriften af voor dit onderdeel. Het betekent ook dat het college (of een wethouder) niet individueel op een casus (bv wel uitkering toekennen, waar de GR afwijst) anders kan beslissen.

Dat wil niet zeggen dat er op casusniveau geen contact kan zijn. Juist op casusniveau moet er tijdig en vroeg contact zijn tussen medewerkers van bv de lokale teams en de medewerker SDD om af te stemmen, te overleggen en met elkaar te bepalen wat handig is. Dit staat los van de keuze voor delegatie. Verder is, net als nu, ook op casusniveau nog steeds contact met wethouder(s) mogelijk. Formeel kan er echter geen ander individueel besluit lokaal worden genomen bij delegatie.

Participatiewet, minimabeleid

Het gaat op dit punt expliciet om de taken voor aanvullende inkomensondersteuning, paragraaf 4.1 van de participatiewet (bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag (= PMB) en individuele studietoeslag).

A. Kaderstellend beleid: allereerst geldt sowieso dat de kaderstelling lokaal plaatsvindt. Voor het minimabeleid betekent het dat de volgende verordeningen lokaal worden vastgesteld:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Verordening persoonlijk minimabudget	Uitwerking van artikel 36 van de wet. De verordening geeft alle kaders weer om een individuele inkomenstoeslag aan te vragen en af te handelen. In de Drechtsteden persoonlijk minimabudget genoemd.

Er is geen ander kaderstellend beleid, het kader voor de overige bijzondere bijstand komt rechtstreeks uit de wet. Daar kunnen wel beleidsregels voor worden opgesteld.

B. Nadere regels: deze regels kunnen wel of niet gedelegeerd worden, mandateren kan niet. Dus of de 7 individuele colleges stellen de nadere regels vast of het bestuur van de GR doet dit in delegatie (waar gemeenten ook zelf onderdeel van zijn). Daarbij wordt opgemerkt dat ook bij delegatie van deze regels er nog steeds ruimte is voor lokale invulling. Nog steeds wordt in de voorbereiding van de stukken lokaal afgestemd en worden de lokale wensen meegenomen in de stukken. Formeel beslist uiteindelijk dan het AB en niet elk college apart. In de tabel is als voorstel neergelegd om deze nadere regels niet te delegeren. Dit heeft te maken met het feit dat gemeenten op dit punt expliciete wensen of behoeften hebben om lokaal een andere invulling te kunnen geven aan bijvoorbeeld bedragen, inkomensgrenzen en voorzieningen. Op deze manier wordt hier goed aan tegemoet gekomen. Tegelijkertijd dient aandacht te zijn voor de eventuele consequenties van de uitwerking van deze wensen op de uitvoering bij de GR enerzijds en de andere gemeenten anderzijds (mogelijke relatie met de kostenverdeelsleutels). Als er meer duidelijkheid komt in de verschillen, kan dit ook inhouden dat er een nadere uitwerking van de (financiële) consequenties zal gaan plaatsvinden.

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Nadere regels minimabeleid	Nadere uitwerking van het PMB

C. Beleidsregels: deze regels zijn verbonden aan de uitvoering, dus als de uitvoering gedelegeerd wordt, kan het bestuur van de GR automatisch beleidsregels vaststellen. Tegelijkertijd kunnen colleges dat ook nog steeds doen en deze zijn van hogere aard en gaan dan dus voor op de beleidsregels die het bestuur van de GR vaststelt. Of dit werkbaar is, is een tweede. Nog steeds kan in de voorbereiding van de regionale stukken lokaal worden afgestemd en kunnen de lokale wensen worden meegenomen in de stukken. Formeel beslist uiteindelijk dan het AB en niet elk college apart. In het geval van het minimabeleid is het voorstel om de uitvoering te delegeren, zie bij D, waardoor deze regels ook bij het bestuur van de GR komen:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Beleidsregels minimabeleid	Uitvoeringsrichtlijnen hoe met bepaalde zaken moet worden omgegaan op basis van de wet. Er vindt nadere duiding plaats over de beoordeling van aanvragen (aandachtspunten), een uitleg over het begrip draagkracht, toelichting op de vorm van de bijzondere bijstand die vertrekt kan worden en een uitwerking van o.a. de inzet SMS kinderfonds, de collectieve zorgverzekering, draagkracht inkomen bij individuele bijzondere bijstand en bepaalde kosten worden nader uitgewerkt voor bijstandsverstrekking.

D. Uitvoering: het voorstel is om de uitvoering wel te delegeren. Hierdoor kan de GR zelfstandig besluiten nemen, behoudt zij zelfstandig toegang tot GBA, behandelt en handelt zij de klachten, Wob verzoeken en bezwaarschriften af voor dit onderdeel. Het betekent ook dat het college (of een wethouder) niet individueel op een casus (bv wel uitkering toekennen, waar de GR afwijst) anders kan beslissen. Dat wil niet zeggen dat er op casusniveau geen contact kan zijn. Juist op casusniveau moet er tijdig en vroeg contact zijn tussen medewerkers van bv de lokale teams en de medewerker SDD om af te stemmen, te overleggen en met elkaar te bepalen wat handig is. Dit staat los van de keuze voor delegatie.

Verder is, net als nu, ook op casusniveau nog steeds contact met wethouder(s) mogelijk. Formeel kan er echter geen ander individueel besluit lokaal worden genomen bij delegatie.

Wet maatschappelijke ondersteuning
Het gaat op dit punt expliciet om de taken voor de maatwerkvoorzieningen op grond van de Wmo. De algemene voorzieningen zijn en blijven een lokale verantwoordelijkheid.

A. Kaderstellend beleid: allereerst geldt sowieso dat de kaderstelling lokaal plaatsvindt. Voor de Wmo betekent het dat de volgende verordeningen lokaal worden vastgesteld:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Beleidsplan Wmo	Een deel van de zaken voor de Wmo zijn opgenomen in de regionale visie op het sociaal domein, eveneens straks voor de vaststelling een lokale verantwoordelijkheid. Voor de volgende onderwerpen is een beleidsplan gemaakt: toegang, vroegsignalering, cliëntondersteuning, korte duiding van het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, de keuzemogelijkheid tussen aanbieders, borging continuïteit vd zorg, invulling van een tegemoetkoming op grond van artikel 2.1.7 en het meten van resultaten van de geïndiceerde ondersteuning.
Verordening Wmo	Procedureregels voor de melding, het onderzoek, het verslag, het ondersteuningsplan en de aanvraag, regels over de beoordeling van de aanspraak op een maatwerkvoorziening (o.a. toegangscriteria), criteria voor en de hoogte van een persoonsgebonden budget, afspraken rondom de eigen bijdrage, hoe om te gaan met intrekken, beëindigen en terugvorderen, hoe om te gaan met fraude en misbruik, kwaliteitseisen van de ondersteuning, cliëntenparticipatie en afspraken over indexering.

B. Nadere regels: deze regels kunnen wel of niet gedelegeerd worden, mandateren kan niet. Dus of de 7 individuele colleges stellen de nadere regels vast of het bestuur van de GR doet dit in delegatie (waar gemeenten ook zelf onderdeel van zijn). Daarbij wordt opgemerkt dat ook bij delegatie van deze regels er nog steeds ruimte is voor lokale invulling. In de tabel is als voorstel neergelegd om deze nadere regels niet te delegeren. Dit heeft te maken met het feit dat gemeenten voor de Wmo ook lokale voorzieningen (algemene voorzieningen) en ondersteuning georganiseerd hebben. Door de nadere regels niet te delegeren kunnen de lokale ambities en de regionale voorzieningen beter op elkaar worden afgestemd. Tegelijkertijd dient aandacht te zijn voor de eventuele consequenties van de uitwerking op de uitvoering bij de GR enerzijds en de andere gemeenten anderzijds (mogelijke relatie met de kostenverdeelsleutels). Als er meer duidelijkheid komt in de verschillen, kan dit ook inhouden dat er een nadere uitwerking van de (financiële) consequenties moet plaats vinden.

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Besluit Wmo	Het besluit bevat nadere regels over de verantwoording van persoons-gebonden budgetten, alle bedragen worden benoemd en alle kostprijzen van de maatwerkvooorzieningen worden beschreven. Er is gekozen om dit in de nadere regel op te nemen vanwege de gedetailleerde aard hiervan.

C. Beleidsregels: deze regels zijn verbonden aan de uitvoering, dus als de uitvoering gedelegeerd wordt, kan het bestuur van de GR automatisch beleidsregels vaststellen. Tegelijkertijd kunnen colleges dat ook nog steeds doen en deze zijn van hogere aard en gaan dan dus voor op de beleidsregels die het bestuur van de GR vaststelt. Of dit werkbaar is, is een tweede. Nog steeds kan in de voorbereiding van de regionale stukken lokaal worden afgestemd en kunnen de lokale wensen worden meegenomen in de stukken. In het geval van de Wmo is het voorstel om de uitvoering te delegeren, zie bij D, waardoor deze regels ook bij het bestuur van de GR komen:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Beleidsregels Wmo	Uitvoeringsrichtlijnen hoe met bepaalde zaken moet worden omgegaan op basis van de wet, het beleidsplan, de verordening en nadere regels. Enkele voorbeelden hiervan zijn: wanneer is iemand wel of niet een inwoner van de Drechtsteden, wat is nu eigenlijk eigen verantwoordelijkheid binnen de Wmo, wat zijn voorliggende voorzieningen en wat zijn algemeen gebruikelijke voorzieningen, wat betekent goedkoopst passend, hoe om te gaan met een aanvraag voor een voorziening die al eerder is verstrekt, een uitwerking van de ingekochte voorzieningen, de resultaten die met voorzieningen beoogd worden en de activiteiten die eronder vallen (ook gekoppeld aan de inkoop) en een nadere uitwerking van de keuze tussen natura en PGB.

D. Uitvoering: het voorstel is om de uitvoering wel te delegeren. Hierdoor kan de GR zelfstandig besluiten nemen, behoudt zij zelfstandig toegang tot GBA, behandelt en handelt zij de klachten, Wob verzoeken en bezwaarschriften af voor dit onderdeel. Het betekent ook dat het college (of een wethouder) niet individueel op een casus (bv wel uitkering toekennen, waar de GR afwijst) anders kan beslissen. Dat wil niet zeggen dat er op casusniveau geen contact kan zijn. Juist op casusniveau moet er tijdig en vroeg contact zijn tussen medewerkers van bv de lokale teams en de medewerker SDD om af te stemmen, te overleggen en met elkaar te bepalen wat handig is. Dit staat los van de keuze voor delegatie. Verder is, net als nu, ook op casusniveau nog steeds contact met wethouder(s) mogelijk. Formeel kan er echter geen ander individueel besluit lokaal worden genomen bij delegatie.

Schuldhulpverlening

A. Kaderstellend beleid: allereerst geldt sowieso dat de kaderstelling lokaal plaatsvindt. Voor schuldhulpverlening betekent het dat de volgende verordeningen lokaal worden vastgesteld:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Beleidsplan schuldhulp-verlening	Het beleidsplan werkt het kader uit waarbinnen de taken schuldhulpverlening worden uitgevoerd. Het legt een verbinding met de regionale visie en de opgave bestaanszekerheid. Uitgewerkt wordt wat we willen bereiken met elkaar in de regio op het gebied van schuldhulpverlening, welke doelen en speerpunten er zijn en vervolgens hoe wordt samengewerkt, hoe het proces verloopt, welke ondersteuning door wie geboden kan worden, wat daarin belangrijk is, hoe we integraal aan de slag gaan en zijn in de regio en tot slot hoe de wettelijke tijden worden gewaarborgd in processen.
Verordening schuldhulp-verlening	Deze ziet tot op afspraken over de beslistermijn bij de officiële aanvraag voor schuldhulpverlening.

B. Nadere regels: deze regels kunnen wel of niet gedelegeerd worden, mandateren kan niet. Dus of de 7 individuele colleges stellen de nadere regels vast of het bestuur van de GR doet dit in delegatie (waar gemeenten ook zelf onderdeel van zijn). Daarbij wordt opgemerkt dat ook bij delegatie van deze regels er nog steeds ruimte is voor lokale invulling. In de tabel is als voorstel neergelegd om deze nadere regels niet te delegeren. Dit heeft te maken met het feit dat gemeenten voor schuldhulpverlening ook zelf taken uitvoeren en ondersteuning bieden. Door de nadere regels niet te delegeren kunnen de lokale ambities en de regionale voorzieningen beter op elkaar worden afgestemd. Tegelijkertijd dient aandacht te zijn voor de eventuele consequenties van de uitwerking op de uitvoering bij de GR enerzijds en de andere gemeenten anderzijds (mogelijke relatie met de kostenverdeelsleutels). Als er meer duidelijkheid komt in de verschillen, kan dit ook inhouden dat er een nadere uitwerking van de (financiële) consequenties moet plaats vinden.

C. Beleidsregels: deze regels zijn verbonden aan de uitvoering, dus als de uitvoering gedelegeerd wordt, kan het bestuur van de GR automatisch beleidsregels vaststellen. Tegelijkertijd kunnen colleges dat ook nog steeds doen en deze zijn van hogere aard en gaan dan dus voor op de beleidsregels die het bestuur van de GR vaststelt. Of dit werkbaar is, is een tweede. Nog steeds kan in de voorbereiding van de regionale stukken lokaal worden afgestemd en kunnen de lokale wensen worden meegenomen in de stukken. In het geval van de Wmo is het voorstel om de uitvoering te delegeren, zie bij D, waardoor deze regels ook bij het bestuur van de GR komen:

Wat	Wat is de inhoud van deze kaders?
Beleidsregels schuldhulpverlening	Uitvoeringsrichtlijnen hoe met bepaalde zaken moet worden omgegaan op basis van de wet, het beleidsplan e.d. Het gaat met name om procedureafspraken over de melding, de beëindiging, hoe omgegaan kan worden met een nieuwe melding na beëindiging en tot slot een nadere uitleg van fraudevorderingen en de consequenties daarvan op de ondersteuning.

D. Uitvoering: het voorstel is om de uitvoering deels te delegeren. Zowel regionaal als lokaal worden taken in het kader van preventie, vroegsignalering en nazorg uitgevoerd. Door deze taken te mandateren is het voor gemeenten én de GR goed mogelijk om beiden taken uit te voeren (uiteraard in overleg en goed op elkaar aangesloten). Voor de overige (curatieve) uitvoering van de schuldhulpverlening is het voorstel om dit wel te delegeren. Uit de eerdere sessies is gebleken dat hier geen nadere wensen of behoeften zijn en gemeenten tevreden zijn over deze uitvoering.

Bovendien zijn het behoorlijk technische trajecten en hieromheen staat regionaal een behoorlijke infrastructuur (systemen, eisen, lidmaatschap NVVK, audits etc.). Door dit deel te delegeren blijft deze infrastructuur behouden en kan de GR zelfstandig besluiten nemen, behoudt zij zelfstandig toegang tot GBA, behandelt en handelt zij de klachten, Wob verzoeken en bezwaarschriften af voor dit onderdeel. Het betekent ook dat het college (of een wethouder) niet individueel op een casus (bv wel uitkering toekennen, waar de GR afwijst) anders kan beslissen. Dat wil niet zeggen dat er op casusniveau geen contact kan zijn. Juist op casusniveau moet er tijdig en vroeg contact zijn tussen medewerkers van bv de lokale teams en de medewerker SDD om af te stemmen, te overleggen en met elkaar te bepalen wat handig is. Dit staat los van de keuze voor delegatie. Verder is, net als nu, ook op casusniveau nog steeds contact met wethouder(s) mogelijk. Formeel kan er echter geen ander individueel besluit lokaal worden genomen bij delegatie.

Subsidies

Door de SDD worden verschillende subsidies verstrekt. Op het gebied van minimabeleid subsidieert de SDD bijvoorbeeld stichting Urgente Noden (SUN) en stichting Leergeld, in het kader van het SMS-Kinderfonds. Ook heeft het DSB de 'Subsidieregeling interne jobcoaching' vastgesteld, op grond waarvan een werkgever die een persoon vanuit de uitkering in dienst heeft genomen een subsidie kan krijgen om deze persoon passende begeleiding op de werkplek te geven. Ook komt regelmatig de vraag vanuit lokale gemeenten of de SDD een bepaalde stichting of initiatief kan subsidiëren, bijvoorbeeld omdat dit het lokale karakter overstijgt. Hier ligt dus een duidelijke opdracht naar de regio. De grondslag voor deze subsidies is de Algemene subsidieverordening Drechtsteden (ASV Drechtsteden). In de huidige GRD is bepaald dat het bestuur van de Drechtsteden bevoegd is subsidieverordeningen vast te stellen en subsidies te verlenen. Dit vormt de grondslag voor de subsidies die nu worden verleend. Het is echter de vraag hoe voor de subsidieverlening door de SDD een rechtmatige grondslag kan worden behouden in de nieuwe situatie per 2022. Omdat de GR een collegeregeling wordt, kan het bestuur van de GR geen ASV Drechtsteden meer vaststellen. De regionale subsidieverordening wordt dus lokaal vastgesteld in de gemeenteraden, waarbij deze duidelijk moet worden onderscheiden van de lokale subsidieverordening (in elke gemeente bestaat immers al een Algemene Subsidieverordening). Met het vaststellen van de ASV Drechtsteden komt er duidelijkheid over de vraag welk kader van toepassing is op de subsidies die door het bestuur van de GR (kunnen) worden verstrekt.

In de ASV Drechtsteden is bepaald dat het Drechtstedenbestuur een subsidieregeling kan vaststellen. Dit zijn nadere regels gericht op een specifieke subsidie. In de regeling moet de doelgroep van de subsidie, de te subsidiëren activiteiten en de verdeling van de subsidie zijn vermeld. Een voorbeeld hiervan is de Subsidieregeling voor interne jobcoaches. Deze subsidieregelingen kunnen alleen regionaal worden vastgesteld als deze bevoegdheid wordt gedelegeerd. In mandaat kunnen geen nadere regels worden vastgesteld en moet dit door de zeven colleges gebeuren. Ook dan is het de vraag op grond van welke subsidieregeling (welke van de zeven?) een subsidie wordt verstrekt als er een subsidie wordt aangevraagd. Een subsidieregeling uit een bepaalde gemeente kan geen werking hebben buiten deze gemeente, en kan dus per definitie niet gebruikt worden om activiteiten te subsidiëren die de gemeentegrenzen overstijgen.

Subsidies die op regionaal niveau worden verstrekt, dat wil zeggen dat de te subsidiëren activiteiten op regionaal niveau plaatsvinden en waarvan de doelen ten goede komen aan (inwoners uit) de gehele regio, staan op gespannen voet met werken in mandaat. Regionale subsidies zijn immers niet toe te rekenen aan een specifieke gemeente, waardoor het onduidelijk is welk college bevoegd is (namens welk college wordt een besluit genomen), en welke (door colleges vastgestelde) subsidieregeling van toepassing is.

Daarom is het voorstel om nadat de lokale gemeenteraden de ASV Drechtsteden voor de GR SDD vastgesteld hebben om vervolgens de nadere regels én de uitvoering op het gebied van regionale subsidies te delegeren.

Aan ONS-D

datum	XX april 2021
behandeld door	P. Naeije
ons kenmerk	2021-0040762
telefoonnummer	14 078
onderwerp	Reactie Hoofdlijnennotitie GR Sociaal

Geachte heer/mevrouw,

Op 19 maart 2021 heeft u de hoofdlijnennotitie voor de GR Sociaal "De contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden" aangeboden.

Naar aanleiding van deze notitie waarin de contouren van de vernieuwde samenwerking beschreven zijn, vraagt u ons college en raad om richtinggevende uitspraken te doen. Hierbij treft u onze reactie n.a.v. bespreking met onze raad aan.

Wij danken u voor deze eerste (van de drie) mijlpalen met daarin de contouren van de nieuwe samenwerking. Wij zijn verheugd dat deze notitie tot stand is gekomen in goede samenwerking tussen de 7 gemeenten en de SDD en dat in de verschillende dialoogsessies de mogelijkheid geboden is om onze inbreng mee te geven. Wij zien dan ook op diverse onderdelen onze inbreng terug, inclusief de unaniem door onze raad aangenomen motie “Regio Drechtsteden democratisch en uitnodigend”. De contouren van de nieuwe samenwerking passen ook goed bij onze recent geformuleerde visie en ambities in het Kompas Sociaal Domein Papendrecht 2021-2024.

Wij zien in de beschreven hoofdlijnen een goede basis om verder uit te bouwen en kijken met belangstelling uit naar de nadere uitwerking en duiding. De volgende aandachtspunten en vragen willen wij aan u meegeven en een reactie hierop hebben wij nodig voor besluitvorming bij de volgende mijlpaal:

a) Lokale raden komen in positie.
   Wij vinden het belangrijk om de inhoudelijke en financiële kaders lokaal te stellen. Dit moet nadrukkelijk meer zijn dan een formaliteit vanwege de gekozen governance. Wij willen hiermee nog meer dan voorheen de mogelijkheid benutten om de lokale infrastructuur te verbinden aan de (regionale) uitvoering en hierin ook een financiële (integrale) afweging in kunnen maken (bijvoorbeeld bij bezuinigingen). Bij de uitwerking willen wij graag inzichtelijk hebben hoe deze lokale kaderstelling er concreet uit gaat zien. Wat zijn de financiële consequenties van lokale keuzes (bijvoorbeeld zelf investeren in algemene voorzieningen en/of voorveld) en wanneer en waar landen de financiële voordelen van deze keuzes? Wat betekent dit voor de afspraken over solidariteit en verdeelsleutels (nu en in de toekomst)?
b) Los van de transitie naar een nieuwe GR is er al eerder opdracht gegeven om te komen tot een nieuwe set aan financiële verdeelsleutels. Hoe verhouden deze twee opdrachten zich tot elkaar en hoe ziet het vervolgproces (en planning) er uit?

c) Wij kunnen ons goed vinden in de voorgestelde verdeling van taken en bevoegdheden. Wij realiseren ons dat deze nieuwe verdeling van taken en bevoegdheden impact gaat hebben op de benodigde kwalitatieve en kwantitatieve capaciteit in de gemeentelijke organisatie, zodat wij ook om die reden niet de wens hebben meer taken en bevoegdheden lokaal te organiseren. Het voorstel zien wij als een mooie balans in de verschillende wensen en doet recht aan de ambitie om enerzijds meer lokaal te sturen en anderzijds het behouden van een solide basis aan regionale dienstverlening. Graag willen wij helderheid hebben hoe het proces er uit ziet als gemeenten nu of in de toekomst kiezen voor een andere verdeling van bevoegdheden.
d) Op dit moment kennen we (grotendeels) een beleid voor alle gemeenten (vastgesteld door de Drechtraad). In de nieuwe situatie is lokale kaderstelling aan de orde en is meer maatwerk mogelijk. Wij zijn tevreden over de uitvoering door de SDD en zien een risico bij (te) veel maatwerk voor de robuuste dienstverlening. Wij accepteren een beperking van maatwerk als dat noodzakelijk is voor het behouden van een efficiënte uitvoering. Dat leidt bij ons tot de volgende vragen: Hoe waarborgen we dat balans tussen maatwerk enerzijds en een efficiënte uitvoering door een robuuste dienst/GR gewaarborgd blijft? Graag helderheid hoe dit in toekomst gaat.
e) Samenwerking vraagt naar onze mening in eerste instantie om een cultuur van samenwerking. Ruimte aan elkaar en ruimte om ook binnen kaders te mogen afwijken. De wijze waarop de stappen gezet worden om te komen tot deze nieuwe GR Sociaal is een voorbeeld van een samenwerkingscultuur, die wij graag willen vasthouden en versterken. Als gelijkwaardige partners streven wij in het AB naar consensus in de besluitvorming. Naast de samenwerkingscultuur zullen wij echter ook in de governance/structuur afspraken moeten maken. In het genomen principebesluit is opgenomen dat er geen volledige overheersing mag zijn door “stedelijk- of poldergebied”. Dat uitgangspunt is voor ons leidend en betekent concreet dat er enerzijds recht gedaan moet worden aan de verschillende belangen en financiële inbreng, maar dat we anderzijds elkaar ook altijd blijven zien als gelijkwaardige partners. Voor ons betekent dit concreet dat er geen gemeenten kunnen zijn met vetorecht in het AB en dat het ook niet mogelijk moet zijn dat twee gemeenten samen de meerderheid kunnen vormen.
f) Conform de oproep van onze raad in de motie “Regio Drechtsteden democratisch en uitnodigend”, die is opgenomen in de hoofdlijnennotitie verzoeken wij u concreet de adviescommissie uit te werken als onderdeel van de nieuwe GR en aan te geven op welke wijze gedeeltelijke toetreding van andere gemeenten (in de toekomst) vorm kan krijgen.
g) Graag hebben wij ook inzicht in de grootste risico’s van dit proces, de financiële consequenties van de verschillende keuzes die gemaakt moeten worden en wat de (toekomstige) samenwerking los van onze inhoudelijke keuzes (extra) vraagt van ons als lokale gemeente. Wij voorzien dat een deel van de werkzaamheden m.b.t. beleid en besluitvorming van regionaal naar lokaal schuift. Graag helderheid op welke wijze wij dit nu of in de toekomst terug zien als het gaat om de bijdrage aan de apparaatskosten van de nieuwe GR.

Wij vertrouwen erop dat wij onze punten voldoende helder hebben verwoord en wensen u veel succes met de verdere uitwerking.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris, de burgemeester,

J.M. Ansems A.J. Moerkerke